

HÍRADÓ

XXII. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1978. FEBRUÁR 11.

Húszéves a népi ellenőrzés

A népi ellenőrzés megalakulásának 20. évfordulója alkalmából ünnepséget rendeztek. Az ünnepségen megjelent és az elnökségben foglalt helyet Huszár István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, Borbándi János, a Minisztertanács elnökhelyettese, Párdi Imre, az MSZMP KB gazdaságpolitikai és Kovács Antal, az MSZMP KB ipari, mezőgazdasági és közlekedési osztályának vezetője, valamint a Minisztertanács több tagja, a társadalmi és tömegszervezetek számos vezetője.

Szakali József államtitkár, a KNEB elnöke, ünnepi megemlékezésében hangoztatta: — Húsz év tapasztalatai alapján joggal állapíthatjuk meg, hogy a népi ellenőrzés beváltotta a hozzá fűzött reményeket, kiállta az idő próbáját, létrehozása szocialista rendszerünk méltó és maradandó alkotásának bizonyult. A népi ellenőrzés szerveinek ereje a pártirányításban, a pártiszervezésben van. Tekintélyét a számúra megjelölt feladat, végzett munkája, annak demokratikus jellege, a párt- és társadalmi szervek, a tömegek bizalma alapozta meg.

A népi ellenőrzés munkája szolgálat, tevékenysége az irányítás és a vezetés szerves része, jelentős eszköze.

A továbbiakban a KNEB elnöke részletesen elemezte a

népi ellenőrzési tevékenység fejlődésének legfontosabb változásait és állomásait, majd a jelen tennivalóiról szólt. Felhívta a figyelmet: a vizsgálatok, az ellenőrzést akkor kell elvégezni, amikor a gazdasági folyamat elakadása, torzulása, a hiba vagy a kár bekövetkezése nagyobb erőfeszítések vagy áldozatok nélkül még megelőzhető.

A népi ellenőrzés feladata nemcsak a hibák, hanem a kedvező tendenciák, a jó megoldások és tapasztalatok számbavétele, elemzése, értékelése és azok széles körű terjesztése — mondotta a továbbiakban. — A jövőben ezért a korábbinál nagyobb gondot kell fordítani arra, hogy a vizsgálatok tapasztalatait, javaslatait megfelelően hasznosítsák.

Beszéde végén Szakali József köszönetet mondott a népi ellenőrzés valamennyi társadalmi és függetlenített dolgozójának eredményes munkájukért, a párt- és az állami szerveknek, a dolgozó népnek a segítségért és a támogatásért, a testvérországok népi ellenőrzési szervezeteinek azért, hogy tapasztalataik átadásával segítik és segítették a hazai népi ellenőrök munkáját.

Ezután Huszár István felolvasta azt a levelet, amelyben Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára köszöntötte a népi ellenőröket.

Kádár János levele

Tisztelt Elvtársak!

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága köszönti a népi ellenőröket, a népi ellenőrzés dolgozóit, központi és területi bizottságait a Központi Népi Ellenőrzési Bizottságok megalakulásának 20. évfordulóján.

A népi ellenőrzés intézménye szocialista államunk nagy vívmánya, kifejezi társadalmi rendszerünk mély demokratizmusát. A létrejötté óta eltelt húsz év alatt a dolgozók tízezeri sajátították el és gyakorolják népi ellenőrként a javak termelésének és elosztásának tényleges és közvetlen ellenőrzését, kifejezve és erősítve ezzel a munkásosztály, a dolgozó nép hatalmát.

Elismerés és tisztelet illeti mindazokat, akik napi munkájuk mellett önként vállalják a társadalmi-gazdasági haladásunkat segítő, szocialista ellenőrzés megvalósítását. Külön köszöntjük a népi ellenőrzés háromezer alapító tagját. A közelebbi felelősség növekedését mutatja, hogy a népi ellenőrök hatalmas tábora a felnövekvő új nemzedékek fiatal tagjaival folyamatosan megújul. Üdvözljük, hogy a KISZ ajánlására több ezer ifjúmunkás és pályakezdő diplomás szakember dolgozik a népi ellenőrzési bizottságoknál.

A népi ellenőrzés létrejötté óta minden időszakban eleget tett a rábízott feladatoknak. Eredményesen működött közre az állami fegyelem és a gazdasági élet rendjének, a szocializmus alapjainak megszilárdításában, a termelészervezetek megerősítésében, a gazdaságirányítás jelenlegi rendszerének hatékony érvényesítésében. Vizsgálataival mindig ráirányította a figyelmet arra, hogy hol tapasztalnak hibát, lemaradást, hol sértik meg a nép érdekeit, térnek el a helyes gyakorlattól.

Kedves Elvtársak!

A Központi Bizottság továbbra is számít a népi ellenőrzési rendszerünk nélkülözhetetlen tevékenységére, a népi ellenőrök felelősségteljes munkájára. A párt XI. kongresszusa nagy célokat tűzött ki. A fejlett szocializmus építésének programját a magyar dolgozó nép nemzeti programjának tekinti, és eredményes munkával dolgozik megvalósításán. Ebben a nagy munkában jelentős rész hárul a népi ellenőrök sokezeres táborára is. A döntések végrehajtásának vizsgálatával, ellenőrzésével, javaslataikkal, a lakosság közérdekű bejelentéseinek gondos intézésével tevékeny részt vállalhatnak közös nagy feladataink megvalósításában.

A népi ellenőrzési munka kapcsolódik még jobban a legfontosabb társadalmi és gazdasági feladatok megoldásához, még terszerűbben és szervezettebben vegyenek részt az állami ellenőrzés egységes és átfogó rendszerében, munkájuk szolgálja még jobban a hibák, szabálysértések megelőzését, törekedjenek a vizsgálatok eredményeinek következetes hasznosítására, a tanulságok tudatformáló hatásának erősítésére. Vizsgálataik során a gondok, a hibák, a rossz tapasztalatok mellett rengeteg jó tapasztalattal is találkozhatnak, legyenek ezek terjesztői. Munkájuk menetében a jövőben is szüntelen erősítsék kapcsolataikat a dolgozó tömegekkel, amelyeknek bizalmát, cselekvő támogatását eddig is tapasztalhatták és a jövőben sem nélkülözhetik.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében a szervezet fennállásának 20. évfordulója alkalmából a népi ellenőrzés munkájában részt vevő valamennyi dolgozónak gratulál az eddigi eredményes munkához, jó egészséget, további sikereket kívánok közös ügyünk javára.

Kádár János levelét az ünnepség résztvevői nagy tapsal fogadták. Ennek elültével Huszár István, visszaemlékezve az első esztendő vizsgálataira, további állhatatos munkára buzdította a népi ellenőröket, s egyben felhívta a figyelmet a ma teendőire is. Mert most, amikor húsz esztendőről, annak történetéről és eredményeiről szólnunk, sem szabad megfeledkezni az ide-

esztendő feladatairól, ezek sikeres teljesítéséről. Az a munka, amit ezekben a hónapokban végez el hazánk dolgozó népe, megalapozza jövőendő sikereinket is. A népi ellenőrzés hozzájárul a jó tapasztalatok elterjesztéséhez, és előmozdítja a fejlődésünket akadályozó gondok leküzdését. Az emlékünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Bővülnek kapcsolataink a fejlődő afrikai országokkal

Puja Frigyes külügyminiszter hivatalos baráti látogatást tett Etiópiában, a Kongói Népi Köztársaságban, az Angolai Népi Köztársaságban, a Mozambiki Népi Köztársaságban és a Tanzániai Egyesült Köztársaságban. A háromhetes afrikai körút tapasztalatairól Puja Frigyes nyilatkozott a Magyar Távirati Irodának, a rádióknak és a televíziónak.

Megállapította: Afrika politikai súlya a felszabadító mozgalmak győzelmével az utóbbi évtizedben nagymértékben megnövekedett. Figyelemre méltó az a szerep, amelyet a földrész a nemzetközi életben játszik: az ENSZ-tagállamok egyharmada afrikai ország — hangsúlyozta Puja Frigyes, majd az afrikai kontinens fejlődését elemezve kijelentette: Afrikában ma bonyolult, ellentmondásos és külső beavatkozással terhes harc folyik a haladás és a reakció között.

— A meglátogatott országok — noha a gazdasági alap és a társadalmi felépítmény tekintetében még sokban különböznek tőlünk — azonos vagy közelálló nézeteket vallanak velünk a világ sorsát érintő alapvető kérdésekben — mondotta ezután a külügyminiszter. — Afrika népei tudják, hogy szolidaritás vagyunk harcukkal, s támogatjuk őket.

Etiópiában tett látogatásáról szólva Puja Frigyes rámutatott: — Nem túlzás azt állítani, hogy ma Etiópia a haladás és a nemzetközi reakció összecsapásának legfontosabb színtere. A szocialista országok számára nem lehet közbömbös a harc kimenetele, de tudatában kell lennünk annak, hogy a nemzetközi reakció számára sem az. Az etióp nép szabadságára leplezetlenül törő nemzetközi reakció indítéka kétségtelenül az, hogy Etiópia progresszív gondolkodású vezetői — élvezve a nép széles körű támogatását — a szocialista fejlődés útján kívánják haladni és máris gyors ütemben valósítják meg a gazdasági struktúra és a társadalmi felépítmény gyökeres átalakítását.

Áttérve angolai látogatására, Puja Frigyes hangoztatta,

hogy a fiatal köztársaság már túljutott a kezdeti nehézségeken, s a gazdasági élet irányításának megszervezésén, a helyi szakemberek kiképzésén, a konszolidáció folyamatának gyorsításán munkálkodik. Az angolai nép függetlenségi harcának győzelme történelmi jelentőségű Afrika népeinek szabadságharcában, mert nélküle bizonyára jó időre megtorpant volna a felszabadító mozgalom a földrész déli részein.

A Mozambiki Népi Köztársaság társadalmának átalakítása is gyors ütemben folyik. Mozambik — Angoiához hasonlóan — frontország, azaz a dél-afrikai felszabadító mozgalmak egyik hatékony támogatója, segítséget nyújt a zimbabwei szabadságharcosoknak, rendelkezésükre bocsátja területét, menekültjeit befogadja és védelmet biztosít számukra.

— Hasonlóan a három országhoz, pozitív tapasztalatokat szerzünk a Kongói Népi Köztársaságban és Tanzániában is — mondotta a külügyminiszter. — Utunkat rövid időre megszakítottuk a Nigériai Szövetségi Köztársaságban, ahol a külügyminiszterrel találkoztam. Az afrikai országok között Nigéria rendelkezik a legnagyobb gazdasági potenciállal, jelenleg a legfontosabb kereskedelmi partnereink.

A kétoldalú kapcsolatokról szólva a külügyminiszter elmondta: Felismerve az afrikai fejlemények fő tendenciáit, azt a körülményt, hogy ez a földrész a nemzetközi erőviszonyok alakulásának fontos színtere, a Magyar Népköztársaság is törekszik a kapcsolatok bővítésére. A meglátogatott országokban az állam-, illetve a kormányfők megbecsülésével szóltak a Magyar Népköztársaságról, ismerik a szocializmus építésében elért eredményeinket és nagyra értékelik a belkért, a biztonságért, az enyhülésért folytatott következetes külpolitikánkat. Örömmel nyugtáztuk őszinte érdeklődésüket, hogy a mi tapasztalatainkat is figyelembe véve építsék jövőjüket.

Békejavaslat Kambodzának

A Vietnami Szocialista Köztársaság a vietnami kambodzsai barátság megőrzése, a két ország közötti konfliktus megszüntetésére és a jószomszédi kapcsolatok helyreállítása érdekében, Hanoiban három javaslatot hozott nyilvánosságra. Eszerint a VSZK kormánya javasolja Kambodzának:

1. Szüntessenek meg haladéktalanul minden ellenséges katonai tevékenységet a két ország határvidékén. Mindkét fél vonja vissza haderőit saját területére, a határtól öt kilométerre.

2. A két ország képviselői találkozzanak mielőbb akár Hanoiban, akár Phnom Penhben, vagy a határ bármely

pontján, hogy megvitassanak és aláírjanak egy szerződést. Az egyenlőség alapján megkötendő szerződés célja, hogy a két ország békében, barátságban, jószomszédi viszonyban éljen.

3. A két fél egyezzen meg a szerződés biztosítékairól, valamint betartásának nemzetközi ellenőrzéséről.

A kormánynyilatkozat a továbbiakban megállapítja: „A két ország közötti tárgyalások kedvező feltételeinek megteremtésére véget kell vetni minden, a gyűlölködés felállítására alkalmas propagandának, a vietnami és a kambodzsai nép megosztására irányuló cselekedetnek.”

Tovább kell szélesíteni az együttműködést az ENSZ és a Béke-világtanács között

Kurt Waldheim, az ENSZ főtitkára fogadta a Béke-világtanács irodájának Romes Csandra vezette küldöttségét. A találkozó során véleményt cseréltek a nemzetközi helyzet legfontosabb kérdéseiről. Megvitatták a fegyverkezési verseny megfékezésével és a leszereléssel kapcsolatos problémákat. A Béke-világtanács irodájának küldöttsége a világ több mint 130 országa békeharosainak nevében támogatásáról biztosította az ENSZ-nek azokat az erőfeszítéseit, amelyeket a béke biztosítása, a még meglévő feszültségcsokok felszámolása érdekében fejt ki. Kurt Waldheim és Romes Csandra egyetértett abban, hogy tovább kell szélesíteni az ENSZ és a Béke-világtanács már eddig is gyümölcsöző együttműködését.

A Béke-világtanács irodájának tagjai átvitatták az ENSZ főtitkárának annak a nyilatkozatnak a szövegét, amelyet az iroda január 25. és 28. közötti ülésén fogadtak el Washingtonban, s amelyet már beterveztettek az ENSZ közgyűlésének különleges leszerelési ülészakát előkészítő bizottságnak is. E nyilatkozatban a Béke-világtanács hangsúlyozta, hogy a háború veszélyének elkerülése és a fegyveres konfliktusok felszámolása csakis a teljes és általános leszereléssel érhető el.

Állásfoglalások a belgrádi értekezleten

Senki se gyártson neutronbombát!

Az európai biztonsági és együttműködési értekezleten részt vevő országok képviselőinek belgrádi találkozásán a bolgár küldöttség javasolta: a tanácskozás záródokumentumában utaljanak arra, hogy az értekezlet támogatja egy olyan szerződés megkötésének lehetőségét, amelyben a Belgrádban részt vevő országok lemondanak a nukleáris fegyverek egymás elleni elsőként történő alkalmazásáról.

Bulgária küldöttsége javasolta azt is, hogy a záródokumentum hangsúlyozza az Európában egymással szembenálló katonai csoportosulások és szövetségek „befagyasztásáról” szóló megegyezés szükségességét.

A Bolgár Népköztársaság képviselője teljes támogatásáról biztosította a szovjet javaslatokat, és kiegészítésképpen indítványozta: foglalják záródokumentumba, hogy a

nukleáris háború veszélyének megelőzését, az európai katonai szembenállás csökkentését elősegítene a neutronfegyver előállításáról való kölcsönös lemondás.

Jurij Voroncov, a szovjet delegáció vezetője kijelentette: a Helsinkiben megkezdett sokoldalú folyamat alapvető iránya továbbra is az európai biztonság megszilárdítása, az együttműködés kiszélesítése marad. Az európai biztonság kérdései annál is inkább fontosak, mert a fegyverkezési verseny fokozódik. Növekszik, mégpedig sokszorosan, a tömegpusztító fegyverek megszemmisítő ereje.

A Szovjetunió képviselője élesen bírálta az Egyesült Államok és több más nyugati ország delegációit, amelyek továbbra is akadályozzák a leszerelés kérdéseinek megvitatását.

Nyugati kísérletek a belgrádi konferencián a helsinki záróokmány felülvizsgálatára

Az európai biztonsági és együttműködési értekezlet részt vevő államai képviselőinek belgrádi találkozásán a szerkesztő bizottságokban folyik a munka a záródokumentum megszerkesztésén. Gyakorlatilag megállapodásra jutottak abban, hogy a belgrádihoz hasonló következő találkozó 1980-ban Madridban tartják. Egyetértés alakult ki arról, hogy szakértői tanácskozást hívnak össze, és ezen kidolgozzák az államok közötti vitás kérdések rendezé-

sének mindenki számára elfogadható módszereit. Ezenkívül európai „tudományos fórumot” készítenek elő.

A záródokumentum további fejezeteinek elkészítése nagy nehézségekbe ütközik. Az Egyesült Államok és néhány más nyugati ország küldöttsége a szerkesztő munka folyamán kísérletet tett az állam- és kormányfők által 1975-ben Helsinkiben aláírt záróokmány felülvizsgálatára. Az ilyen próbálkozásokat a szocialista ország képviselői határozottan visszautasítják.

Algíri csúcstalálkozó

Algírban megnyílt a szadati különutas politikát ellenző négy arab ország — Algéria, Szíria, Líbia, a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság —, valamint a Palesztin Felszabadítási Szervezet magas szintű vezetőinek találkozója. Kadhafi líbiai elnököt Dzsallud miniszterelnök helyettesíti. Irak nem küldte el képviselőjét az algíri tanácskozásra.

A kétnaposra tervezett tanácskozást Huari Bumedienn algéria államfő nyitotta meg. Részt vesz rajta Hafez Asszad szíriai elnök, Abdul Fattah Iszmail, a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaságban kormányon levő Nemzeti Front egyesített politikai szervezetének főtitkára, Abdusszalam Dzsallud líbiai miniszterelnök és Jasszer Arafat, a PFSZ VB elnöke.

Moamer el-Kadhafi líbiai államfő betegsége akadályozta meg, hogy részt vegyen az algíri találkozó munkájában — jelentették a líbiai küldöttséghez közelálló körökre hivatkozva a hírgyűnösök.

Huari Bumedienn algériai elnök a találkozó megnyitóján elmondott beszédében rámutatott: az a tény hogy Algírban összeült az „elutasítási front országai és a palesztinai ellenállás” 2. csúcserőkezlete, önmagában is „bizonyítja, hogy az arab nemzetben óriási lehetőségek rejlenek, amelyet hatékonyan kell kihasználni”.

Az algíriai elnök határozottan bírálta Szadat elnököt, amiért „a közel-keleti konfliktusban érintett felek közül egyedül ő vetemedett arra, hogy közvetlen tárgyalásba bocsátkozzon a cionista ellenféllel, miközben a másik két fél — a palesztinai nép és a szíriai nép — visszautasította ezt a különutas politikát”.

A palesztinai nép nem bízta meg Szadatot azzal, hogy legyen prókátora, viszont elküldte képviselőjét erre a találkozóra, mégpedig ugyanabban a minőségben, mint a Szadat-ellenes front többi tagja — hangoztatta Bumedienn. Az algériai államfő a továbbiakban rámutatott arra is, hogy a csúcstalálkozó „nem az egyiptomi nép vagy Egyiptom ellen, hanem az egyiptomi kormánynak az arab konferenciák határozataitól elhajló politikája ellen irányul”.

A tanácskozás résztvevői közös akcióprogramot fogadtak el, amely a palesztinai ellenállási mozgalom megerősítésére, a Szíria és a PFSZ közötti kapcsolatok megszilárdítására, valamint a Szadat elnök kapituláns politikájának veszélyes következményeivel szembenálló erők aktív támogatására irányul. A konferencia résztvevői hangsúlyozták a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal való baráti kapcsolatok és együttműködés további fejlesztésének fontosságát.

Szadat az Egyesült Államokban

Szadat egyiptomi elnök hatnapos látogatásra az Egyesült Államokba érkezett. Szadat Camp Davidben — a sajtókiadásával — Carter elnökkel folytat tárgyalásokat a zsidó-utóba jutott egyiptomi-izraeli kölönkezdmezéséről.

Az egyiptomi elnök érkezésével kapcsolatos várakozás messze elmarad Szadat legutóbbi, tavaly áprilisi látogatásához képest. A The Washington Post szerint például az egyiptomi elnök amerikai útjától „nem várható látványos áttörés”.

A TASZSZ szovjet hírgyűjteményében felhívja a figyelmet arra, hogy Dajan izraeli külügyminiszter éppen Szadat utazásával egy időben látogat el az Egyesült Államokba, aminek csak egyetlen oka lehet: Izrael éberem önködi, nehogy

Egyiptom valamilyen előnyhöz jusson Washingtonban.

Hasszan el Tohami miniszterelnök-helyettes, Szadat egyiptomi elnök különmegbízottja Pekingben tartózkodik. Az egyiptomi különmegbízottal történt találkozás, valamint a tiszteletre adott fogadón Li Hszen-nien kínai miniszterelnök-helyettes még csak halvány célzást sem tett Szadat elnök „békézközdmezésére”. A találkozó viszont jó alkalmul szolgált a kínai politikai számára ahhoz, hogy újabb kirohantást intézzen a Szovjetunió ellen, amely Kína szerint „a legfőbb akadály a rendezésnek”. Li Hszen-nien ugyanakkor egy szót sem ejtett arról, milyen szerepet játszik a közel-keleti kérdésben az Izrael nyíltan támogatott Egyesült Államok.

Szadat Carternél

A hivatalos látogatáson az Egyesült Államokban tartózkodó Szadat egyiptomi elnök megkezdte tárgyalásait vendéglátójával, Carter elnökkel. Az amerikai elnök Camp David-i téli rezidenciáján folytatott tanácskozásokról kiadott közlemény szerint átkintették a jelenlegi közel-keleti helyzetet. A két állam tanácskozásához később csatlakoztak a delegáció tagjai, egyiptomi részről: Kamel külügyminiszter, Marei, az egyiptomi nemzetgyűlés elnöke, valamint Egyiptom washingtoni nagykövete; amerikai részről Mondale alelnök, Vance külügyminiszter és Brzezinski nemzetbiztonsági főtanácsadó.

A közlemény szerint a felek „megerősítették szilárd elkötelezettségüket a közel-keleti béke lehetőségeinek felkutatására”.

Az első tárgyalásokkal egy időben mind a Fehér Ház, mind az amerikai külügyminisztérium szövegét cáfolta

azokat az értesítéseket, amelyek szerint Carter elnök úgy döntött, hogy F-5 típusú vadászgépeket ad el Egyiptomnak. Mint ismeretes, Szadat elnök korábban felszólította az Egyesült Államokat, hogy Egyiptomot is lássa el ugyanazokkal a fegyverekkel, amelyeket Izraelnek szállít.

A Bagdadban tartózkodó Ali Nasszer Mohamed Hasszani, a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság miniszterelnöke megbeszélést folytatott Szadan Husszeinnel, az Iraki Forradalmi Párttanács Tanácsának elnökével. A tanácskozás középpontjában a közel-keleti helyzettel összefüggő kérdések álltak. Hasszani az iraki hírgyűjteménynek adott nyilatkozatában elmondotta, hogy a két baráti ország következetesen sikrászál a megszállt arab területek felszabadítása, valamint a palesztinai nép törvényes jogainak érvényesítése mellett.

A HÍREK HÁTTÉRÉBŐL

NÉPI MEGMOZDULÁSOK

Második hete, hogy Nicaraguában egymást követik a heves népi megmozdulások, utcai tüntetések zajlanak le, s a kormány tilalma ellenére szélesedik a sztrájkmozgalom. A cél: Somoza diktátor-elnök lemondására kényszerítése. A mozgalomban részt vevő erők evégett az ország mindennapi életének teljes megbénítására törekednek.

Az akciók azzal párhuzamosan bontakoznak ki, hogy a hegyekben fegyveres szabadságharc kezdődött a Somoza család rövid megszakításokkal több mint negyven éve tartó uralma ellen. (Még 1934-ben történt, hogy a jelenlegi diktátor apja, a „nemzeti gárda” akkori parancsnoka Washington támogatásával magához ragadta a hatalmat, és megteremtette a Somoza család diktatúráját Nicaraguában.) A népi tiltakozás mostani viharát egy január 10-i gyilkosság robbantotta ki. Managuában, az ország fővárosában a nyílt utcán meggyilkolták Chamarrót az ellenzéki La Prensa című lap igazgatóját, aki lapjában elszánt küzdelmet folytatott az ország kiárusítása és a lakosság túlnyomó részének nyomorúságos helyzete ellen.

A felháborodás azonnal olyan hevesen tört ki, hogy a gyilkosokat a rendőrség bizonyos tévovázás után kénytelen volt őrizetbe venni. Egyikük bevallotta, hogy bérnyilkoskosságot követtek el, és hogy 14 ezer dollárt kapott a bűncselekmény végrehajtásáért egy bizonyos Pedro Ramostól. Ramos egykori kubai ellenforradalmár, aki amerikai állampolgárságot vett fel, a Somoza család kebelbarátja, és virágzó üzleti vállalkozása van Nicaraguában: vérplazmát szállít az Egyesült Államokba. A meggyilkolt Chamarrót

marro újságja heves kampányt folytatott a nicaraguai nyomorogó lakóinak vérelvvel folytatott üzetelés ellen, és ez szerepet játszott abban, hogy örökre elnémit-sák. Jellemző egybként, hogy Ramos éppen a bérnyilkosság előestéjén utazott Miami-ba, és onnan adott ki „cáfolatot” arról, hogy bármi köze is volna a bűncselekményhez.

De Chamorrónak nyilván nem csupán a leplező sajtóhadjárat miatt kellett meghálnia, hanem azért is, mert a szociáldemokrata és ultrabaloldali pártokat és egyes konzervatív csoportokat tömörítő Demokratikus Unió elnevezésű ellenzéki koalíciónak volt az egyik vezetője. A Somoza család tagjai és támogatói növekvő nyugtalansággal látták, hogy mint növekszik az ellenzéki koalíció befolyása, s Chamorro meggyilkolásával meg akarták félemlíteni az ellenzéki erőket. Ennek azonban éppen az ellenkezője következett be, s a diktátor-elnöknek és híveinek elszigeteltsége csak fokozódott. A konzervatív párt, amely 1970 óta a Somoza teljesen kiszolgáló, úgynevezett „liberális párttal” szövetségben részt vett a kormányzásban, felmondta ezt a paktumot, követeli Somoza lemondását és azt, hogy a nicaraguai parlament jelölje ki az elnök utódját.

A diktátor-elnök erőszakkal igyekszik véget vetni a népi mozgalomnak. A rendőrség a napokban fegyverrel használta, és két tüntetőt meggyilkolt. Tömegesen tartóztatják le a sztrájkolókat. Azokat az újságokat és rádiókat, amelyek híreket közöltek a megmozdulásokról, betiltották. Mind-az aligha akadályozhatja meg a népi mozgalom további kibontakozását.

AMNESZTIA — KÉRDŐJELEKKEL

Amikor Hugo Banzer bolíviai tábornok-elnök még tavaly meghirdette 1978 júliusára a választásokat, alighanem kész volt a La Paz-i „forgatókönyv” a katonai rendszer alkotmányosság tételének látszatát biztosító eseménysorozatra. Január elején a katonai rendszer nagygyűlést hívott össze a kormánypalota előtti tere, és ez a főképp állami hivatalnokokból és hivatalnokféleségekből álló gyűlékezt tudomásul vette, hogy Banzer elnök Pereda tábornokot szemelte ki utódjául: a köztársasági elnöki tisztség várományosának. A tervek szerint a magas rangú katonatiszt választási hadjárata és elnöksége idejére „szabadságolást” kéri a hadseregből. S minthogy az így „civilizált” vált Pereda az egyetlen hivatalos jelölt, megválasztása aligha lehet kétséges. Párhuzamosan megkezdődtek az előkészületek arra is, hogy a katonai rendszer odaadó híveit képviselő-

jelöltékké tegyék meg. Hiszen az új elnöknek olyan „alkotmányra” is szüksége lesz, amely uralmát intézményesíti...

Megszóltak azonban a jobboldali rendszer által föld alá kényszerített baloldali erők képviselői és a választási komédia helyett a valószínű demokratikus választások megtartását írták zászlajukra. A rendkívüli elnyomó intézkedések azonnali megszüntetését sürgették, általános amnesztiát követeltek, valamennyi politikai fogolyt és a bányavidékek katonai megszállásának megszüntetését. Polgári ellenzéki erők is megmozdultak és petíciókat terjesztettek elő a deportált politikuskok hazatérése érdekében.

December utolsó napjaiban a külföldi számúzott szakszervezeti vezetők feleségei éhségstrájkot kezdtek az általános politikai amnesztiáért. Az akció mintegy jeladás volt széles népi megmozdulás kibontakozására. Három hét alatt 1300-ra növekedett a különböző intézményekben, lap-szerkesztőségekben és templomokban éhségstrájkot folytatók száma és a munkások szolidaritási sztrájkokkal támogatják a megmozdulást.

Először erőszakkal próbálták elfojtani a mozgalmat. Fegyveresek törtek a békés tiltakozókra és elhurcolták őket. A brutálisok láttán azonban még a katolikus püspöki kar is — élén az ország bíborosával — elítélte a terrorációt, és sikrászál az amnesztiát mellett.

A helyzet kiéleződése meghatárolásra kényszerítette a Banzer-kormányzatot. Kénytelen volt amnesztiát hirdetni, és helyreállítani a három évvel ezelőtti felfüggesztett szakszervezeti szabadságjogokat. A közzétett amnesztiarendelet a jelek szerint csak korlátozott, a „szépek” amolyan kinyitása, hogy elkerüljék a robbanást.

A kommentárok joggal mutatnak rá: nehézségekbe ütközhet a katonai vezetés választásokkal kapcsolatos terveinek a megvalósítása is.

Sikeres üzemanyag-tankolás a Progressz-1-ből a Szaljut-6-ba

A Szaljut-6 személyzete olyan feladatot oldott meg sikeresen, amellyel előttük még egyetlen űrhajós sem került szembe: üzemanyaggal töltötték fel az űrállomás tartályait.

A rendkívüli gondosságot és megfeszített figyelmet igénylő munka miatt Romanenko és Grecco a szokásosnál másfél órával korábban, moszkvai idő szerint reggel fél 7-kor kelt fel. A Progressz-1 teherszállító űrhajóval érkezett hajtóanyag átvezetési csatlakozásának előkészítését természetesen már napokkal előbb elkezdték. Minthogy bonyolult műszaki-technikai műveletek soráról volt szó, Romanenko és Grecco programja összesen hat teljes munkanapot irányzott elő a felkészülésre. Ennyi idő elegendő is volt a kéttagú legénység számára, hogy alaposan ellenőrizze például az állomás és az űrhajó tankoló rendszereinek, kompresszorai-

nak állapotát, és megvizsgálja: hermetikusan zárnak-e az üzemanyag-szállító csövek, vezetékek.

Az utolsó ellenőrzés sem talált semmiféle rendellenességet: az irányító központ engedélyt adott a tankolás megkezdésére. A hajtóanyag átvezetési csatlakozás fennakadás nélkül történt, az automatikus rendszerek hibátlanul működtek, a műveletet speciális műszerek segítségével mind a kozmonauták, mind pedig az irányító központ szakembere végig ellenőrizhették. és szükség esetén azonnal félbeszakíthatták volna. Erre azonban nem volt ok: a Progressz-1 által szállított négy tartály hajtóanyagot sikerült teljes egészében a Szaljut-6 tartályába pumpálni.

Az űrközpont jelentése szerint a Szaljut-Szozjusz-Progressz űrkomplexum fedélzeti rendszerei a tankolás után is kiválóan működnek.

Tárgyalások a Népi Jemen miniszterelnöke és Koszigin között

A közel-keleti helyzetről, más időszerű nemzetközi kérdésekről, valamint a Szovjetunió és a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság kapcsolatáról volt szó, Alekszej Koszigin szovjet miniszterelnök és a hivatalos látogatáson a Szovjetunióban tartózkodó Ali Nasszer Mohammed Hasszani dél-jemeni miniszterelnök megbeszélésein.

A szovjet kormány ebédet adott Ali Nasszer Mahammed tiszteletére. Szovjet részről Alekszej Koszigin, Andrej Gromiko, Kirill Mazurov, Dimitrij Usztynov, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagjai, valamint más személyiségek, jemeni részről pedig a dél-jemeni miniszterelnök kíséretének tagjai voltak jelen a baráti légkörben végbement ebédén, amelyen a két kormányfő pohárköszöntőt mondott.

— A Szovjetunió olyan rendezésért száll síkra a Közel-Keleten, amely figyelembe venné minden érdekelt ország igazságos jogait — jelentette ki a szovjet miniszterelnök, majd így folytatta:

— Nem csapjuk be az ajtót a genfi konferencia összehívása előtt sem. Olyan alapon kívánjuk a békekonferencia munkájának felújítását, hogy az az átfogó rendezést biztosítsa, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet teljes jogú részvételével, ne pedig a különalkuhoz szolgáljon védernyőül. Mély meggyőződésünk, hogy a béke, az igazságosság és a haladás az arab Keleten is győzedelmeskedik — hangsúlyozta Koszigin, majd rámutatott, hogy a közel-keleti és az északkelet-afrikai tűzfészkek felszámol-

lása érdekében, szigorúan be kell tartani a nemzetközi kapcsolatokat olyan alapelveit, mint az államok szuveren egyenlősége, határaik sérthetlensége és területi egysége, az erőszak alkalmazásáról való lemondás. Mindenekelőtt pedig helyre kell állítani a népek jogait és tiszteletben kell tartani érdekeiket, amelyeket az agresszorok lábbal tiportak — mutatott rá Alekszej Koszigin.

A két ország kapcsolatáról szólva kijelentette: — Az országaink közötti kölcsönös megértés, és bizalom további erősítése, kapcsolataink magasabb színvonalra emelése megfelel mindkét nép érdekeinek, s a békét szolgálja a Közel-Keleten.

A Jemeni NDK miniszterelnöke a tárgyalásokról szólva a nézetek azonoságát emelte ki az időszerű nemzetközi kérdésekben. Elismerő szavakkal szolt a szovjet békeprogram sikeréről. A Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság sikrászál Északkelet-Afrika biztonságáért és jólétéért, minden erőfeszítésével azon lesz, hogy a térséget megóvja a feszültségtől és az imperialista beavatkozástól és az együttműködés, a kölcsönös előnyök a békés egymás mellett élés virágzó színterévé tegyék — hangsúlyozta Mohammed Hasszani, rámutatva, hogy a vitás kérdéseket békés eszközökkel, a nemzeti szuverenitás és a független társadalmi fejlődés érdekeit figyelembe véve kell megoldani.

A magas rangú vendég kosszorút helyezett el a Leninmauzoleumnál és az Ismeretlen katonai sírjánál.

Leonyid Brezsnyev fogadta Piotr Jaroszewiczet

Leonyid Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnöke a Kremben fogadta Piotr Jaroszewicz lengyel miniszterelnököt, aki baráti munkalátogatásra a szovjet fővárosba érkezett. A meleg, baráti légkörben lefolyt eszmecsere részt vett Alekszej Koszigin szovjet kormányfó is.

A találkozáson a felek megkülönböztetett figyelmet szenteltek a kétoldalú együttműködés kérdéseinek. Szovjet és lengyel részről egyaránt elégedetten nyugtázták az elért eredményeket, és hangsúlyozták a két népgazdaság közötti kapcsolatok bővítésének és elmélyítésének, valamint a termelési kooperáció és szakközpontok további fejlesztésének jelentőségét mind kétoldalú alapon, mind pedig a KGST keretei között.

A találkozáson Leonyid

Bresznyev tájékoztatta a lengyel miniszterelnököt az SZKP-nak az ötéves terv teljesítése érdekében kifejtett politikai és szervező munkájáról, továbbá a szovjet dolgozók idej szocialista munkaversenyéről, amelynek középpontjában a hatékonyság és a minőség javítása áll. Piotr Jaroszewicz beszámolt a LEMP második országos értekezletének eredményeiről és a párt VII. kongresszusán jóváhagyott társadalom- és gazdaságfejlesztési program végrehajtása során életbe léptetett intézkedésekről.

Világpolitikai kérdésekre érintve, a felek megállapították, hogy a nemzetközi helyzet a béke és a szocializmus erői szempontjából — jórészt a szocialista közönséghez tartozó országok egyeztetett erőfeszítései következtében — egészében kedvezően alakul.

Csatornaszerződés módosításokkal

Carter amerikai elnök meinte a televízió nyilvánosága elé vitte a Panama-csatorna ügyét, s elmondta, hogy az új Panama-csatorna-szerződés nem sérti, sőt védi az amerikai érdekeket. Erre azért volt szükség, mert a szenátus demokrata és republikánus vezetői végre megegyeztek, hogy néhány módosítás szükségeségének kikötésével terjesszék a szenátorok elé az elnök által már tavaly szeptemberben aláírt egyezményt.

A Carter-kormányzatnak nagyon fontos, hogy sikerrel fejeződjék be első nagy külpolitikai vállalkozása, s lezárhassa a már (két demokrata és két republikánus elnök idején) 14 évig halogatott csatornatárgyalásokat. Carterék győztesen akarnak kiemelni a kongresszussal vívott harcából. Ezért bizonyára engedni is hajlandóak a reakciós szenátorok módosítási követeléseinek.

A szenátusban sokan ellenzik az új csatornaszerződést. Fő érvük, hogy veszélyezteti az amerikai nemzetbiztonsági érdekeket, ha lemondanak a csatornaövezetben kiépített katonai támaszpontokról, ha átengedik a csatorna fölötti ellenőrzés jogát egy — úgy mond — kommunisztagyánus ország kormányának, s ha kienednek a kezükből az elsőbbséget a fontos vízi út használatában. Amerikai gazdasági érdekeket is sért szerintük a csatornahasználati díjnak a szerződésben rögzített emelése, nem utolsósorban azért, mert a drágább díj kifizetése helyett sok rakományt inkább kerülő utakon fognak hajózni.

A megbeszélések eredményeként közös közleményben rögzítették a szerződés két pontjának módosítását: hogy a csatorna „semlegességének védelmében” az Egyesült Államoknak az ezredforduló után is joga lesz a katonai beavatkozásra; s hogy az amerikai hadiflotta „szükség-

esetén” áthaladási elsőbbséget kap a vízi úton.

A közös közlemény szépséghibája volt, hogy Torrijos elnök akkor nem írta alá. Éppen elegendő támadják, amiért sok engedményt tett az amerikaiaknak. Ha még e módosításokba is beleegyeznek — vélték sokan —, saját politikai jövőjét kockáztatja. Torrijos elnöki megbízatása ugyanis az idején jár le.

A ratifikálás elmaradása azonban még többet árthat Torrijos újraválasztásának, ezért az elnök ma már hajlandónak mutatkozik elfogadni a két módosítást. Ezeket még a panamai népszavazás előtt rögzítették, tehát — mondja Torrijos — a panamaiak tudtak róla. Vagyis arra céloz, hogy a módosításokat újabb népszavazás nélkül is csatolni lehet a szerződéshez.

A szovjet parlamenti küldöttség látogatása jól szolgálta a kölcsönös megértést

— A szovjet parlamenti küldöttség washingtoni eszmecserejében véve pozitívakat, hasznosak voltak, és a bizonyos kérdésekben változatlanul fennálló nézetkülönbségek ellenére elősegítették a két állam közötti kölcsönös megértés erősítését — hangsúlyozta a szovjet televízióknak adott nyilatkozatában Borisz Ponomarjov, az SZKP Politikai Bizottságának vezetője, a delegáció vezetője.

A szovjet-amerikai párbeszéd mérlegét megvonva, Ponomarjov kiemelte, hogy a Carter elnökkel, illetve a kongresszus és a kormány tisztségviselőivel folytatott megbeszélések jó alkalmat adtak a kétoldalú viszony, továbbá a világpolitikai fontos kérdéseivel — egyebek között a Közel-Keleten és az Afrika szarvában kialakult hely-

zettel kapcsolatos szovjet elvi álláspontok kifejtésére.

A küldöttség megerősítette, hogy a Szovjetunió a jövőben is mindent megtesz, hogy a jelenleg sikeresen folyó SALT-tárgyalások eredményesen fejeződjének be. A Szovjetunió változatlanul arra törekszik, hogy a két ország kapcsolatai hosszú távra szólóan is szilárd alapon fejlődjenek. E folyamatot gátolná a többi között az új típusú tömegpusztító fegyverek — például a neutronbomba — rendszerbe állítása. Ponomarjov nyilatkozatában hangsúlyozta: a neutronbomba gyártása teljességgel megengedhetetlen. — Reméljük — mordotta —, sikerült valamelyest meggyőznünk egyes partnereinket a neutronbomba veszélyeiről, míg mások kitarították az új fegyverfajta „hasznosságáról” vallott nézeteik mellett.

Interjú az országos parancsnok helyettesével

Eredmények és feladatok

Az új esztendő elején felkértük a Büntetés-egyhajtás Országos Parancsnokának helyettesét, hogy tájékoztassa olvasóinkat a szabadságvesztés-büntetésüket töltő elítéltek nagyüzemi foglalkoztatásának, szakmai képzésének lehetőségeiről, valamint arról, hogy az ipari vállalatokkal való együtt-

működés mennyiben segíti, könnyíti a szabad életbe való visszatérésüket.

Megkértük továbbá, hogy értékelje ipari üzemek, gazdaságaink elmúlt évi eredményeit, és vázolja az új esztendő legfontosabb feladatait, tennivalóit.

Milyen népgazdasági célkitűzései voltak 1977-ben a büntetés-egyhajtás ipari- és mezőgazdasági vállalatainak?

— Egyrészt a népgazdaság egészéből ránk háruló feladatokat kellett teljesíteni, másrészt a munkáltatáson keresztül elősegíteni az elítéltek átnevelését. Ez a két alapelv soha nem kerülhet egymással ellentétbe, és a megvalósítása során mindkettőnek egyformán kell érvényesülnie. Így volt ez 1977-ben is, amikor azt a célt tűztük ki vállalatainknak, hogy lépjenek tovább az elítéltek nagyüzemi foglalkoztatásának bővítése, illetve a teljes körű foglalkoztatás megvalósítása érdekében. A népgazdasági szempontok lényegében nálunk is a külső vállalatokhoz hasonlóan érvényesülnek. Éppen ezért közvetlen célkitűzés volt, hogy az ipari termelés 6–6,5 százalékkal, a mezőgazdasági termelés 8 százalékkal emelkedjen. A mennyiségi növekedés mellett olyan céljaink is voltak, hogy a jobb munkaszervezés mellett korszerűbb termékszerkezet kialakításával oldjuk meg a feladatainkat.

Ma már elmondhatjuk, hogy vállalatunk valóra váltották az elképzeléseket. Az ipari termelés 9,7 százalékkal, a mezőgazdasági termelés 9,2 százalékkal haladta meg az előző évet. A termelési feladatok teljesítése mellett az elítéltek foglalkoztatása mind több intézetnél teljes körűvé vált.

A termékszerkezet hogyan igazodott a népgazdasági igényekhez?

— Az előző kérdés során már utaltam arra, hogy egyik fő célkitűzésünk volt a népgazdasági igényekhez jobban igazodó termékszerkezet kialakítása az iparban és a mezőgazdaságban egyaránt. 1977-ben több új terméket hoztunk forgalomba. Ezek a termékek korszerű alapanyagokból, tetszetős kivitelben készültek, ezért értékesítési lehetőségük is kedvező volt.

Több vállalatunk vett részt tavaly különböző kiállításon, ez szintén igazolta, hogy gyártmányaink fejlesztése jó irányban halad. Ezt bizonyítja pl. két bútorgyártó vállalatunk gyártmányának sikere a Budapesti Nemzetközi Vásáron. Célgazdaságaink is komoly erőfeszítéseket tettek a népgazdasági igények jobb kielégítése érdekében. A növénytermesztésben belül elsősorban a zöldségtermesztés területét növeltük számottevően, több mint 200 hektárral. A korszerű agrotechnika eredményeként a terméshozamok is igen kedvezően változtak.

Hogyan alakult az elítéltek foglalkoztatása és keresete 1977-ben?

— A büntetés-egyhajtás őrizetében levők foglalkoztatása az elmúlt évben tovább növekedett és egyes területeken megközelítette a teljes foglalkoztatás szintjét. A foglalkoztatás színvonalát, illetve ennek változását az 1000 fogvatartottára eső foglalkoztatott létszámmal mérjük. Ez a mutató a munkavégzésre kötelezetteknek (szabadságvesztésre ítélték, szigorított őrizet alatt állók, alkoholelvonásra beutaltak, elzárások) az elmúlt évben 882 volt, ami 4,1 százalékkal magasabb az előző évihez képest.

A foglalkoztatási arány növekedése mellett 8,7 százalékkal nőtt a munkáltatás szervezetébe bevontak létszáma. Rátérve a kérdés másik felére: az iparban dolgozók havi keresete 1977-ben az előző évihez viszonyítva átlagosan 4,9 %-kal emelkedett. További béremelkedést eredményezett a műszakioktatás bevezetése, illetve módosítása is. Ennek következtében az iparban dolgozók havi átlagkeresete 1692 Ft volt, míg a mezőgazdaságban foglalkoztatott elítélteké 1585 Ft, ami az 1976-hoz képest 5,9 %-kal volt magasabb.

Idén mind az iparban, mind a mezőgazdaságban 5–5 %-os bérfeljesztést tervezünk. A bérfeljesztést a kategóriákra bontva emelésre, illetve a munkák közötti differenciálásra kell felhasználni. 1978-ban az iparban 1777 Ft, a mezőgazdaságban 1670 Ft-os átlagkeresetet tervezünk.

A költségvetési rendszerben foglalkoztatott elítéltek keresete 1977-ben az előző évi átlagkeresethez viszonyítva 4,4 %-kal emelkedett, ami havi 1327 Ft-os átlagkeresetnek felelt meg.

Milyen kapcsolatok alakultak ki a külső vállalatokkal és ezek mit eredményeztek a büntetés-egyhajtás szempontjából?

A büntetés-egyhajtás a munkáltatás területén szerteágazó és igen aktív kapcsolatokat épített ki a külső vállalatokkal, elsősorban a meghatározó jelleggel bíró nagyüzemekkel. Megemlíthetünk olyan nagy vállalatokat, mint a Dunai Vasmű, a Csepeli Autógyár, a Zrínyi Nyomda, az állami építőipar több vállalata. A felsorolás közel sem teljes, ezen kívül még nagyon sok üzemmel vagyunk rendszeres munkakapcsolatban.

Az együttműködés gazdaságilag mindkét fél számára hasznos. A külső vállalatokkal kötött termelési kooperációs megállapodások egyik legfontosabb eredmények tartománya ezek segítségével bővítettük az elítéltek foglalkoztatásának szerkezetét. Olyan üzemek létesülhettek, amelyek bizonyos mértékig elősegítik a rendkívül különböző érdeklődési körű elítéltek munkáltatását. Ebből a szempontból különösen kiemelhetők a vasipari jellegű kooperációs üzemek. Nem közömbös az sem, hogy jó néhány vállalat a különböző államközi beruházások megvalósítását vagy az export-feladatok teljesítését segíti elő. Itt említem meg, hogy a jelenleg működő üzemek mellett — már megkötött megállapodások alapján — még ebben a tervidőszakban Baracsán és Tökölön új kooperációs üzem kezd meg a termelést. A külső vállalatokkal való kapcsolat — mindezekben kívül — lehetővé teszi a korszerű gyártási eljárások átvételét, a gyártási kultúra színvonalának emelését is.

A külső vállalati kapcsolatok hogyan segítik az elítéltek szakmai képzését?

— Az elítéltek büntetési idejük alatt olyan szakmákat sajátíthatnak el, amelyekre a büntetés-egyhajtási vállalatok belül korábban nem volt lehetőség (például: nyomdaipari gépmesteri, hegesztő, lakatos). Általában olyan kedvelt és keresett szakmákat ismerhetnek meg, amelyekben a szabadulás után elhelyezkedés és szorgalmas munka esetén a jó kereseti lehetőség mindenképpen biztosított. Ez olyan kedvező helyzet, amit az elítélteknek igyekezni kell a legnagyobb mértékben kihasználni, hiszen mindez az ő érdekükben — nem kevés anyagi ráfordítással — valósul meg.

Kérjük, beszéljen a mezőgazdaság 1977. évi eredményeiről!

Célgazdaságaink szántóterülete összesen 19 162 hektár. Kalászosokat, kukoricát és ipari növényeket ennek 76 százalékán vetettek. Ezeknél a növényeknél tavaly tovább bővült az iparszerű termelési rendszerek alkalmazása.

Gazdaságaink jó eredményekkel zárták az elmúlt évet. Ezt bizonyítják az elért termésátlagok is: búza 52 q/hektár, kukorica 64 q/hektár, cukorrépa 349 q/hektár, paradicsom 257 q/hektár, fűszerpaprika 107 q/hektár. A szőlő- és gyümölcs-termés is meghaladta az előző évet.

Az állattenyésztési főágazat eredményei ugyancsak kedvezőek. Nőtt a gazdaságoknál az állatállomány-létszám, ennek következtében 1977-ben 1800 mázsával több húst és 100 ezer literrel több tejet értékesítettek.

Milyen célkitűzések vannak 1978-ra?

Egyrészt a termelés mennyiségi növekedését, másrészt a termelés hatékonyságának fokozását tűztük ki célul. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy vállalatainknak biztosítani kell az elítéltek teljes körű foglalkoztatását, a munkaerő gazdaságos, hatékony felhasználását. A termelés mennyiségét az iparban mintegy 6 százalékkal, a mezőgazdaságban 3 százalékkal kívánjuk növelni.

A mennyiségi növekedést elsősorban a jobb munkaszervezésen keresztül kell biztosítani. Tovább kell növelnünk a korszerűen és gazdaságosan gyártható ipari termékek mennyiségét, az egyre korszerűbb gyártási eljárások bevezetésével is.

A mezőgazdaság területén a fő figyelmet továbbra is a lakosság élelmiszereivel való ellátásának javítására, a hús, a tej, a gyümölcs- és zöldségfélék mennyiségének és minőségének emelésére irányítjuk. Termelésünk mennyiségi és minőségi fokozásának azonban 1978-ban is az az alapvető célja, hogy valamennyi szabadságvesztés-büntetését töltő fogvatartottat népgazdaságilag hasznos termelő munkával tudjunk foglalkoztatni.

Milyen vállalati beruházásokat valósítunk meg 1978-ban?

A vállalati beruházások az V. ötéves tervben meghatározott ütemben folytatódnak. A márianosztrai Börzsöny Vegyipari Vállalat kötélüzemének építését és a Budapesti Faipari Vállalat rekonstrukcióját kezeljük kiemelten. A márianosztrai kötélüzem munkálatai a tervezett időpontban elkezdődtek és a megfelelő ütemben haladnak. A budapesti rekonstrukciós beruházásnak eddig a kiviteli tervei készültek el. Az építkezés előkészítése folyamatban van, a munkálatok még az idén megindulnak.

Az említetteken kívül az iparvállalatok beruházásainak döntő része a géppark korszerűsítésre irányul. Az elsődleges cél a nagy termelésességű, modern gépek üzembehelyezése. Folytatódik a Sopronkőhidai Szövőgyár szövőgéprekonstrukciója, itt 48 db új szövőgép áll munkába. A többi vállalatunknál egy-egy technológiai folyamat vagy fázis korszerűsítését célozzák a gépcserék.

A mezőgazdaságban a legjelentősebb beruházásnak számít az Állampusztai Célgazdaság solti üzemegységében egy 400 férőhelyes tehenészetű telep építésének az elkezdése. Folytatódik a Pálhalmi Célgazdaságnál a szarvasmarha-tenyésztélen felújítása. A mezőgazdasági géppark korszerűsítése során egyre több nagyteljesítményű erő- és munkagép beszerzését tervezünk.

Köszönjük a tájékoztatást.

Szondi Ferenc előzetes a Fővárosi Bv. Intézetből írt szomorú levelet. Tárgyalásra, útleltre várva, elgondolkodott a sorsán. Ötvenéves fejjel ismét összeütközésbe került a törvénnyel, s nem először: eddig alig-alig sikerült rövid időre megkapaszkodnia a szabad életben. Ennek következtében éri embertársai közönyét, sőt megvetését. A jóllikert kérdést teszi föl magának: van-e remény? Mindenestre azt fontosnak tartja, hogy a büntetés alatt kifogástalanul viselkedjen. S azt is, hogy a bent töltött időt a lehető leghasznosabban töltsse el, vagyis, felkészüljön a szabad életre. Am azt is tudja, hogy egyre kevésbé hisznek neki: a sorozatos visszaesések a szeretetű bizalmát is megintatták. A fentiek — sajnos — lesz ideje továbbgondolni, s remélhetőleg több eredménnyel, mint eddig. Csak az a szomorú, hogy a fenti gondolatok most jutottak eszébe, s nem előbb, a bűncselekmény elkövetése előtt...

Csik György elítelt Balassagyarmatról folytatásos képregényt küldött. Munkája érdekesebb és igényesebb ígérkezik, ezért foglalkozunk azzal a gondolattal, hogy közöljük. Jelenleg azonban lapunk 4–5. oldalán a „Sikkasztók” című frászt közöljük, így valószínűleg csak az év vége felé kerülhet sor a képregényre. Am, ha további folytatásokat is kapnánk, s azok kiválóak lennének, úgy nem elképzelhetetlen, hogy a lehetőségek szerint helyet szorítunk majd munkájának.

Németh József sopronkőhidai elítelt monológiát örömmel olvastuk. Reméljük, írá-

Postaládánkból

sa nyomán még többen gondolkodnak hasonlóan. „Nem merem elmondani senkinek, hogy kéni fogok egy pártfogót, közli egyik elítelt-társam. Rögtön kinevetnének. Mondanák: ez az ember megbolondult! Sokan nem értik meg, hogy szükségem van valakire, aki segít majd problémáim megoldásában. Hamarosan szabadulok, de nem vár senki. Van olyan ember, aki a négy fal között azt tervezi, hogy szabadulását követően az első italboltban kér egy féldecit, meg egy üveg kadarkát. En pártfogót kérek! Most már nem is fizetek senkinek — sajnos, nem először szabadulok —, mert az ivócimborák eddig sem kérdezték meg, hogy hol fogok aludni és mit eszem holnap. A legtöbbben csak azért ágnak a pártfogó ellen, mert eszük ágában sincs, hogy változtassanak eddigi életmódjukon. Amíg tart a börtönben keresett pénz, addig szép az élet, semmi sem drága. Aztán, majd csak lesz valahogy... Az ilyen fel fogás „retúr”-jegy a börtönbe. En pedig új életet akarok kezdeni. Olvastam a Heti Híradóban a pártfogók által írt cikkeket és legkisebb jelét sem fedeztem föl annak, hogy emberevők lennének. Bár csak előbb „divatba” hozták volna őket, talán nem sülyedtem volna ilyen mélyre...”

miként került ismét börtönbe. Majd így folytatja: „Az Önök véleményét is szeretném kikérni. Mert hiába vagyok magam is tisztába a dolgok lényegével, mégis tanácstalan-nak érzem magam. Van még kiút? Meglehet újra próbálni? En akarom, de hogyan? Nem tudom... Most, ismét, mint elítelt, csodálkozva nézek körül. A közel hatévi „távollét” után, meglepően sok változást tapasztaltam. Kulturális téren új dolgok látnak, hallók. Talán ebből a munkából én is kivethetem a részem. Nemcsak kötelességemnek érzem, hanem akarom is, hogy tudásomat és képzettségemet a jó érdekében hasznosítsam.” Ez utóbbinak természetesen nincs akadálya, hiszen, mint írja: bármilyen munkát is végez a börtönben, az hasznos. Am, hogy raktáros, fotós avagy gitáros tudását tudja-e az intézet hasznosítani, azt a nevelőjétől kérdezze meg, de annak biztosan nincs akadálya, hogy az intézeti kulturális rendezvényeken

hasznos munkát végezzen. Ami a „visszautat” vagyis a tisztességes életmódot illeti: csak saját magán múlik, hogy képes-e megváltozni. Hogy hogyan? Ebben ugyancsak a nevelő tud segíteni. Forduljon hozzá bizalommal.

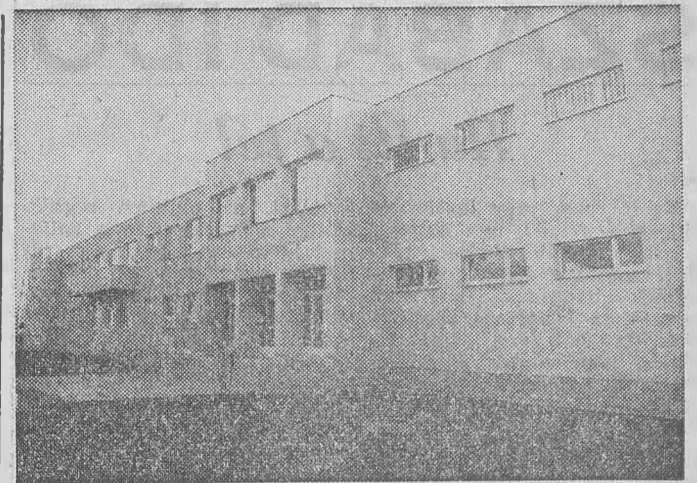
Süle László Vácról küldött egy történetet és jó néhány verset. Kéri, hogy mondjunk bírálatot írásairól, de nem a lap hasábjain. Neki és a többi hasonló kérdés küldőjének üzenjük: a beküldött levelekre, írásokra csak a lapunkban válaszolunk. Erthetően nem vállalkozhatunk arra, hogy olvasóinkkal magánlevelezést folytassunk, többek között azért sem, mert a heti 40–50 levél sem ritka. A „Bűnhődés” című írása meglehetősen szokványos — mármint olvasóinknak — történetet dolgoz fel: ittas vezetés, halálos és cserbenhagyásos gázolás s az ezt követő eseményeket. Ettől függetlenül kezdetnek nem rossz, miként versei is, amelyek első próbálkozásnak tűnnek. Jótanácsként csak annyit: folytassa az írást, de óvakodjék a közhelyektől. Például ilyenektől: „Lelkem háborog, mint a vulkán/ amely kitörni készül...”

F. T.

Tárgyalják a postarablók ügyét

A Fővárosi Bíróságon folyik a tárgyalás a cseh-szlovák állampolgárságú Jan Stratilek és magyar bűntársai ügyében, akik a múlt év őszén Budapesten a Ferenc körüti postahivatalból százharmincezer forintot raboltak el, s ezen kívül más bűncselekményeket is elkövettek.

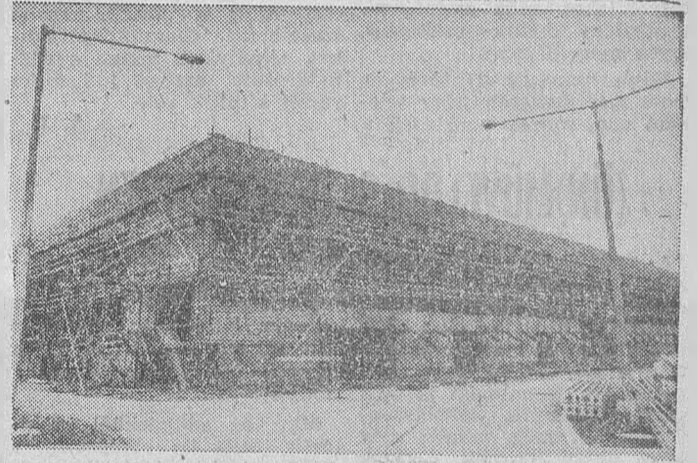
A rendőrség nagy apparátussal tovább nyomoz a múlt év tavaszán Budapesten, a Hungária körüli OTP-kirendeltségen elkövetett kettős rablógyilkosság ügyében.

Tavaly adták át rendeltetésének Nagytán az új kórház részleget

Egymás mellett a régi és új: a szállításokban már az autóbussz is részt vesz

Még az idén elkészül Sándorházán az új üzemcsarnok

SZABAD IDŐ

Ha itt a tél

Ha tél van, vagy legalábbis hidegebb az idő, úgy október dereka tájától elnéptelenednek vasárnapoként a bv. intézetek udvarán — már ahol van — az ideiglenes sportpályák. Megszűnik a röplabdázás, a lengőtekés, s véget érnek a hatalmas izgalmat okozó fejelőpárbaok!

Terembe vonultak a sportkedvelők Balassagyarmaton is, sajnos, azonban nem mennek velük együtt az említett sportokhoz az eszközök, ugyanis egyetlen árva helyiségen osztozkodnak: a tévé, a kis- és nagycsoportos foglalkozás, a filmvetítés, a könyvvásár, valamint az intenzív csoportok foglalkozásai. Ezek közül egy is elég lenne, de így együttvéve, eléggé zsúfolt programot bonyolít le a helyiség — mi tagadás! Persze, ha valamit nagyon akar az ember, akkor megoldást is lehet találni a legnehezebb kérdésekre is.

Bizonyára ez a meggyőződés vezette az intézet vezetőit, hogy az említett körülmények ellenére, tavaly teremsport-felszerelésekre pontosan harmincezer forintot költöttek: vettek többek között asztalifocit, asztalitenekét, dominót, sakot, társasjátékokat. Ha ezek a játékok nem is komoly fizikai állóképességet igényelnek, tehát nem nagy edzettségi állapotot kívánják, mégis reméljük el lehet velük szórakozni, s alkalom nyílik szellemes, ügyes megoldásokra.

Vásároltak egy új tévét is, most már összesen négy televízió van, s ezek nem csak a

tanulást, az oktatást segítik, hanem a szórakozást, a kellemes időtöltést, akárcsak a rádiózás, melynek vételi lehetőségei nagymértékben megnövekedtek, hiszen modern sztereó-rádiót vásároltak, s ami a legfontosabb — új, korszerű helyiségbe költözött a stúdió! Eddig a Petofi rádió adását nem lehetett fogni, most már erre is lesz lehetőség — s bizonyára élnek is vele.

A havi filmvetítésen kívül, kedvezményként, nézhetnek az elitáltak filmet, s ez nem akármilyen szórakozás, hiszen ebben az intézetben szélesváznú filmet is vetíthetnek! Ismerve a helyzetet ezen a téren, nagy szó!

Balassagyarmaton film, tévé, rádió, teremsport, játék, töltheti ki a szabad időt. Ezenkívül könyvtár áll az érdeklődő, fogékony olvasók rendelkezésére. S évente négy alkalommal vehetnek könyvet. Ez utóbbit, ha úgy akarják, ajándékképpen haza is küldhetik.

Vannak azonban olyanok, akik nem élnek ezzel a sokféle lehetőséggel, hanem teljes erővel bevetik magukat hobbijuk művelésébe, mert ilyenre is van lehetőség. Három szakkörben huszonegy ember foglalkozik — önművelődéssel, személységépítéssel. Irodalmi, földrajzi, valamint vegyes szakkör működik. Akik idejárnak nagyon szerethetik választott tárgyukat, témájukat, hiszen a meghatározott szabad idő teljes részét kitöltik vele.

A. J.

(ÖN)MŰVELŐDÉS DEBRECENBEN

A szabad idő az élet bármely területén bűvös és hatásos szó; aki okosan él vele, annak lehetőség adatik, hogy önmagát tovább építse, pótolja mindazt, amit előzőleg elmulasztott. S ha nem is vesz részt rendszeres, iskolászerű oktatásban, még mindig elég dolga akad könyvek, újságok társaságában, hogy naprakész állapotban tartsa, illetve megőrizze tájékozottságát.

Debrecenben csak egyetlen általános iskolai évfolyam indult, 18 hetedik osztályos tanuló van, akiket három külső tanár oktat a tantárgyakra. Az osztályfőnök szerint érdeklődő, fogékony a társaság, tanulni akarnak, s az akaratuk tudást szerez számukra. A könyvek, füzetek beszerzéséről az intézet gondoskodik, s a különböző oktatási eszközöket is az intézet adja.

A szakmai oktatásról csak annyit, hogy ismét huszonekét elítelt ismerkedik a cipőgyártó-szakma fogásaival, ők már nem mennek Balassagyarmatra, mint elődeik, hanem helyben tanulnak. De akárcsak az elődök, ők is szépen tanulnak, hiszen közöttük nincs senki olyan, aki nem bírna a tanulást, és lemorzsolódna. Ezek az emberek, akik azelőtt semmiféle szakmával nem rendelkeztek, s legfeljebb segédmunkásként dolgoztak, szabadulásuk után, ha ők is úgy akarják, már szakmával rendelkeznek. Ez pedig többek között azt is jelenti, hogy nem állnak „támasz” nélkül szabadulás után, s azt, hogy itt bent a gépektől s a rendszeresen végzett munkától — megtanulják a rendet, a pontosságot, és nem utolsósorban a teremtő munka tiszteletét.

Debrecenben komoly hagyományai vannak, hogy a helyi színház adásait, főleg operákat, zenés játékokat hangszalagra rögzítenek s ezt a szabad időben a helyi stúdióban lejátszzák. Tavaly, év végén egy operát és egy zenés játékot vettek föl, s azóta már bizonyára le is játszották.

Szerveztek már vetélkedőt is természetesen, a gondos felkészülés eredménye a siker volt.

Egyetlenegy „szépséghibával” kellett számolnia a rendezőknek: helyszűke miatt csak igen kevesen nézhettek végig a „helyszínen”, a többieknek a helybéli stúdió segítségével közvetítették.

Mint az eddigiekből is kiténik, ötlet és elképzelés a debreceni bv. intézetben is van, s valóra váltásukhoz a lehetőségek sem hiányoznak. S így valóban mód nyílik arra, hogy — idézve a bevezető gondolatot — ki-ki tovább építse önmagát.

— A —

Szabadulás előtt

Motó: Mindent meg lehet unni, mindenbe bele lehet fáradni. Az egyhangúság előbb-utóbb kedvét szegi az embernek: változtatni akar a helyzetén. Persze csak akkor, ha értelmetlen dolgokat művelünk, céltalanul, találgatva élünk. Bárhol is élünk, egyszer elérkezik az az idő, amikor be kell látnunk: megérett a helyzet a változásra.

Mindent meg lehet unni, mindenbe bele lehet fáradni. Még a bűnözésbe is. Egy bizonyos koron túl még a többszörös visszaesők is elgondolkoznak: az életünk rövidebb annál, hogy a nagyobbik felét a börtönben tölthessük. Hiszen mindenkinek van valamiféle életcélja. A bűnismétlőknél talán éppen az, hogy többet nem esnek vissza. Az emberségnek az a szikrája egyszer csak kipattan...

BAKONYI JÁNOS 42 éves, de sokkal többnek látszik. Megrendült egészségi állapotát csak magának köszönheti. Pár évvel ezelőtt még úgy gondolta, hogy egy nyelvéssel mutatja meg, ki ő? Szerencsére, a műtét sikerült, ám egy életre szóló gyomorbetegséget szerzett magának. Most kevésbé „heves”: olyan embernek látszik, aki minden szót meggondol. Szeretne úgy távozni — örökre — a börtönből, hogy hihető legyen nagy elhatározása.

Fiatalkoromban, 1954-ben követtem el az első bűncselekményt: rablásért és emberelést kísérletért kaptam hét évet. Kedvezményrel szabadultam Szegebről, ahol kitanultam a bútorasztalos szakmát, bár eredetileg bádogos voltam. Ilyen munkát is végeztem, amikor is 1966-ban ittas állapotban verekedtem az utcán. Garázdaságért két év két hónapra járt. Egyébként közben megnősültem és két gyermekem is született. Legközelebb 1970-ben botlottam meg: ruhát loptam a munkahelyemről. 10 hónap után újra elhelyezkedtem: ám 1973-ban az udvarunkon összecsúsztam a szomszéddal. A botrányos viselkedés vége 18 hónap börtön lett. Ezután a székesfehérvári vasútnál dolgoztam pályafenntartó munkásként, ahol hasznosíthattam a bádogos szakmámat. Sajnos, néhány ezer forint értékű anyagot magánépítkezéseknél használtunk fel. Sikasztásért kerek harminc hónapot kaptam.

most február 27-én szabadulok.

— Nem tartott a szigorított őrizettől?

— Bizony félttem, míg az ügyész úr meg nem nyugtatott. De azt is mondta, hogy egy hajszál választ el attól. Ekkor mondtam is magamnak: na János, ez volt az utolsó dobásod.

— A család nem unja még a fogadkozásokat?

— Én még soha sem fogadkoztam. Feleségem és gyermekemek eddig mellettem maradtak, de most azt mondták: még egy bűncselekményt nem bocsátanak meg. Hát nem is lesz több.

— Nem a közelgő szabadulás reménye mondatja mindent?

— Nem. Tudja, én idáig nem vettem elég komolyan az életem. Mindig dolgoztam, jól is kerestem. Mégis elkövettem olyan dolgokat, amelyek a törvénybe ütköztek. Hogy miért?

PORTRÉK

Valahogy úgy alakult, magam sem tudom. Most idősebb fejjel és meggyengült egészségi állapotban rájöttem arra: végleg tönkre tehetem az életemet, ha nem lépek az igaz útra. S ehhez segítséget is kérek.

— Kitől?

— Először az itteni — szombathelyi — nevelőktől, akiknek elsősorban köszönhetem, hogy ilyen szilárd elhatározással léphetek ki a szabad életbe. Úgy fél év múlva felkeresem majd a nevelőmet, hogy örömet okozzak neki: vagyis elmondom, miként sikerült talpra állnom. De más oldalról is biztosítottam magam. Bár a törvény nem írja elő, én mégis kértem pártfogó felügyeletet. A minap kaptam is levelet a pártfogómtól. Azt írta, hogy szabadulásom után mindenképpen a segítségemre lesz. Ha szükség lesz rá, igénybe is veszem a segítségét. Ez számomra amolyan biztonsági tartalék: ha megintem vagy a körülmények nehezítenék a helyzetemet, akkor hozzá fordulok. Hiszen ez a pártfogó felügyelet célja. És lenne egy kérésem. A rólam szóló írás, ha lehet még szabadulásom előtt jelenjen meg. Hogy társam ne mondják: csak akkor merek ihjeneket mondani, amikor már kiszabadultam. Mert higgye el mindenki: őszintén beszélek...

F. T.

jelentse ki: Emberek, nincs anyag, nincs munka, menjenek amerre látnak?! Ezt tegye? Vagy azt, amit oly gyakran hall, amit mások is csinálnak, amire már célozgatnak neki is? Igen, ezt kell tennie! De előbb össze kell hívtatni a vezetőséget s velük közösen dönteni, hiszen a közös érdekről van szó.

A vezetőségi ülésen egyetlen téma szerepelt napirendi pontként: adjanak-e csúszópénzt, hogy legyen anyag, avagy nem? Meghányták-vetették a dolgot és úgy döntöttek, hogy adnak és mindezt munkabéreként számolják el. A döntést tett követte és csodálatosodása — lett anyag, a rendelkezéseket teljesítették, az embereknek megmaradt a munkájuk, s a szövetkezet „virágzott”. Tartott mindez három évig. Ezalatt az idő alatt összesen négyszázezer forint cserélt „gazdát”.

Neki, mint főkönyvelőnek, tudnia kellett, hogy mindaz, amit tesz: törvénytelen. S előbb-utóbb vállalnia kell érte a felelősséget. És általában az is törvénytelen, hogy amikor „zeng az ég”, nagyon nehéz olyan embert találni, aki tartja a hátát. Ez is bekövetkezett.

TURJÁNSZKY TIBORNE immár tizedik hónapja van a Bács-Kiskun megyei Bv. Intézetben. És kesereg, hogy több évtizedes kemény mun-

ka, és tegyük hozzá becsültes munka után ide jutott. Sírva tördeli a kezét és mondogatja: Bűnbak vagyok! Mindenki ártatlan, csak egyedül én vagyok a bűnös! En is csak azt csináltam, amit a többiek, most mégis mindenki azt kiáltozza: semmiről nem tud! Pedig mindenki, mármint a vezetőség, mindenről tudott, egyedül én, már az aláírások miatt sem tudtam volna mindazt lebonyolítani, amit terhemre rónak.

— És tudja, mi a legszörnyűbb? El akartam kerülni a kudarcot, nem mások, hanem magam előtt, s most életem legnagyobb kudarcát viselem — és ez a legnehezebb! Éjjel-nappal pergetem az eseményeket, percről percre ellenőrzöm akkori magamat és teljesen kétségbe vagyok esve, hogy olyan naiv voltam, hogy mindazt tettem, amiért itt vagyok.

— Most már tudom — késsön —, hogy nem lett volna szabad törvénytelen és szabályellenes dolgot tennem, de annyi munkám, életem értelmes fekdűt ebben a szövetkezetben, s nem akartam, hogy szemem láttára essen szét minden.

— És vajon most, hogy csaknem egy éve itt van a börtönben, szétesett-e a szövetkezet? A válasz egyértelmű: Nem! A közösség, amely élet-erős alapokon áll, ha nehézségek árán is, de képes arra, hogy törvényes keretek között kilábaljon a bajból, s nem kívánja egyetlen tagjától sem, hogy „megmentésére” bűncselekményt terhé vegye vállaira. Minden gazdasági egység, minden emberi közösség életében akad nehéz perc. pillanat, de ez nem ok arra, hogy leterjen a törvényes útról.

Mennyivel természetesebb, demokratikusabb lett volna, ha nemcsak a szűk vezetőség ül össze, hogy megbeszéljék a gondjaikat, hanem az egész közösség; ha közgyűlés dönt arról, hogy mit is tegyenek nehéz helyzetükben. Biztos vagyok benne, hogy az egész közösség megfelelő választ ad a nehéz kihívásra, s ez a válasz — tartalmazta volna a megoldást is. És az is biztos, hogy az emberek válasza nem lett volna törvénytelen. Sőt! A lehető legtörvényesebb keretek között oldották volna meg közös gondjaikat. És akkor nem kellene senkinek a kemény munkában eltöltött éveket büntetéssel „megkoronázni”!

A. J.

SIKKASZTÓK

Szederkényi Laci

4.

1941. június 27-én a rádió megszakitotta adását. Közlemény következett: Magyarország hadat üzent a Szovjetunióknak. A közleményt Bárdossy, a kormány elnöke olvastatta be. Tudtam, hogy ez egy rendkívüli dolog és a hír hallatán szaladtam apámhoz, aki bort fejtett a pincében. Ot nem érte váratlanul a hadüzenet, mert a politika porondján több jel arra mutatott, hogy Magyarország, a hitleri Németország oldalán, hadiállapotba kerül a Szovjetunióval. Néhány nappal a hadüzenet hírének megérkezése előtt — június 24-én — az újságok öles betűkkel hozták, hogy Magyarország megszakitotta diplomáciai kapcsolatát a Szovjetunióval, ami egyenes következménye volt annak, hogy a hitleri Wehrmacht egysegei hadüzenet nélkül, orvul megtámadták a Szovjetuniót.

★

Ezidőtájt mindenki politizált. Egy este belépett az ivó-

ba a szolgabíró. Szederkényi Lacit ott találta nálunk. Rög-tön megkérdezte tőle:

— Na, mit szólsz a politikához?

— Nehéz időket kell még átélünk — válaszolta Laci.

— Ne hidd, Hitler nagy fába vágta a fejszjét, de a fa korhad, és hamar le fog dőlni.

— Ez a mondásod csak félig igaz — válaszolta Laci. — Igaz az, hogy Hitler nagy fába vágta a fejszjét, de a fa állni fogja a csapásokat, és nem fog ledőlni.

— Ebben a kérdésben — mondta emeltem hangon a szolgabíró — náladnál nagyobb szakember is nyilatkozott, mégpedig Bartha Károly, honvédelmi miniszter. Azt mondta: ha a németek a lengyeleket három hét alatt győzték le, a franciákkal is ennyi idő alatt végeztek, a jugoszláv hadsereget tizenkét nap alatt leverték, három hét alatt az egész Balkánt elfoglalták, akkor hat hét alatt a németek Moszkvában lesznek, és teljesen leverik Oroszországot.

— Ehhez mit szólsz, barátom? — kérdezte fölényesen a szolgabíró.

Újra kinos csend következett, és ismét a szogabíró szólt meg:

— Na és Kassa bombázása? Az neked nem mond sokat? Mert nekem igen! Részt kell vennünk az oroszok leigázásában!

— Kassa bombázása? — meszette szemét Laci a szolgabíróra. — Akkor mond ez nekem valamit, ha bizonyos leszek abban, hogy a Kassa fellett keringő gépek szovjet Raktak voltak, nem pedig német Heinkelek.

— Meg vagy te örülve? — fordult a szolgabíró hirtelen mozdulattal újra Laci felé.

Azóta is, ha eszembe jut ez a beszélgetés, azon gondolkodom, Laci honnan érezhette ilyen zseniálisan a valóságot.

★

Ebben az időben gyakran jártam Ikránypusztára a vendéglő számára baromfit, tojást vásárolni. — Délután háromkor kikerékpározhat velem a

Szabadultak a Csepel Autógyárban

Gyuricza István a munkahelyén

Németh Gábor Márianosztráról szabadult; januárban, tizennégy nap alatt 3898 forintot keresett.

— Elégedett?
— De még mennyire!
— Milyen munkát végez?
— A gépkocsik alvázat hegesztem.

— Hol tanulta meg ezt a munkát?

— Márianosztrán végeztem el a Csepel Autógyár által szervezett négyhetes ívhegesztő tanfolyamot.

— Milyen eredménnyel?
— Jelesre vizsgáztam.
— Erdemes volt jól tanulni?
— A jeles vizsgaeredményért a gyártól most kaptam ezer forint jutalmat. Jól jött, hiszen ötszáz forinttal szabadultam...

— Szállás?
— Itt lakom a munkásszállón. Jó, kényelmes, kellemes. Havonta száznegyven forintot fizetek érte.

— Gondolta, hogy ilyen körülmények közé kerül?

— Nem. Rendkívül bizalmatlan voltam, hiszen a pártfőgói felügyeletől mindenki félt, annyi mindent, de főleg rosszat beszéltek róla. Őszintén megmondom, nem akartam ide jönni, de, szerencsére, rábeszéltek...

— Milyen segítséget kapott az üzemtől?

— Például nyolcszáz forint fizetési előleget, amelyet hat hónap alatt kell visszafizetni...

— Gondolja, hogy az elmondottakat Márianosztrán az olvasók elhiszik?

tanyára — vettem oda Lacinak, mintha nem is érdekelné az egész.

Igy is történt. A várost elhagyva egymás mellett hajtottunk, most én voltam a fennhéjázó, csak úgy odavettem a szavakat, rá sem néztem. Elmondta, mennyire hiányoztam neki, már el sem tudja képzelni az életét, hogy nem találkoztunk, felejtsem el, hogy nem jött el a hangversenyre.

Szemrehányást tettem neki, hogy ezek után többet nem akarok vele találkozni, értelmetlen minden, felejtsem el, úgyis van valakije rajtam kívül.

Ekkor mondta el, hogy a húgával járt Győrben iskolába az a gönyű kislány, akiről Pálfi íngatlanközvetítő nekem már említést tett. Az utóbbi években szülei hívták fel a figyelmemet, hogy mennyire örülnének ennek a házasságnak, erre ő udvarolni kezdett Katicának. Nem volt szerelmes bele, de el tudta volna képzelni feleségként, alkalmazkodó, kedves, művelt teremtés.

Jólesett őszinteségét, simogató, magyarázkodó hangját hallani. Még be sem fejezte és én már mindent megbocsátottam neki, nem húzódoztam, amikor megcsókolt, hanem szenvedélyesen viszonztam.

Ahogy ez után az eset után később találkoztunk, megéreztem, hogy már nem tudja el-

— Nem tudom, de egy biztos, ezek tények!

★

Gyuricza István tavaly december 16-án lépett be a vállalathoz. Januárban 5082 forintot keresett. Ő is Márianosztrán végezte el a hegesztő-tanfolyamot:

— Azelőtt segéd munkásként dolgoztam. Fiatal korom ellenére sok munkahelyen megfordultam: voltam a MÁV-nál kocsirendező, a VOLÁN-nál rakodó stb. Őszintén szólva, valamennyit hirtelen fel sem tudom sorolni. De egyik hely sem tetszett, a munka és a tanulás nem érdekelt. Sokszor voltam büntetve. Legutóbb megragadta a figyelmemet a Csepel Autógyár hegesztő-tanfolyama. Gondoltam, megpróbálom. Jelentkeztem, az orvosi vizsgálaton megfelelttem, felvettek. Így kerültem ide, Szigetszentmiklósrá.

— Keresett már valaha egy hónapban ötezer forintot?

— Soha.
— Milyen érzés volt felvenni az első fizetést?

— Csodálatos!
— Sokat kellett érte dolgozni?

— Napi tizenkét órát, reggel héttől este hétig. Az ilyen fizetésért kell ám hajtani! Csak így lehet pénz, sok pénzt keresni.

— Milyenek az üzemből a munkatársai?

— Rendeselek. Az első napokban elromlott a gépem, egyikük rögtön megjavította.

— Tudják, hogy börtönből jött?

— Igen.

— Honnan?

— Nem tudom, lehet, hogy az agyontetovált kezemről...

— Mivel tölti a szabad idejét?

kötelezni magát egy másiknak, sokkal becsületesebb volt annál. De szüleinek sem merte bevallani, hogy dédelgetett almaiknak vége, és nem veszi el a Katicát.

Az elkövetkező hetekben naponta találkoztunk, főleg este, ha egy félóra is. Már szüleimnek is feltűnt sugárzó arcom. Többen láttak együtt a vendégek közül és felkésztültem rá, hogy szüleim előbb-utóbb megtudják. Ettől tartva, óvatosan megjegyeztem anyámnak, hogy többször találkoztam véletlenül Szederkényivel, azt hiszem, udvarolni akar.

Anyámék régebben ismerték a családot. Rögtön kijelentették, hogy erről szó sem lehet.

Ettől kezdve nehezebb lett távolmaradásom vagy az elmenetelem. Anyám veszélyt érzett és szigorúbb lett. Szabó bácsi látogatásainak célját még nem tudták, így a naponkénti levelezés megmaradt.

Egyik találkozásunk alkalmával felvettem Lacinak — már tegeződünk is —, hogy talán egyikünk számára sem kívánatos az utcán találkozni, felmegyek hozzá a hivatali szobájába. Csak délelőtt volt nála félfogadás, délután rajta kívül senki nem tartózkodott az irodában. Mellette volt az adóhivatal. délután ott is csak a tisztviselők tartózkodtak.

Szinte akarata, beleegyezé-

— Este hétkor fejezem be a munkám, mire megfürdök, megvacsorázom, nyolc óra. Megnézem a tévét, elolvasom az újságot és örülök, hogy ágyba bújhatok. Tizenkét óra nem gyerekjáték, elfárad az ember.

— Maga is tartott a pártfőgói felügyelettől?

— Márianosztrán mindenki fenntartással fogadta az új rendelkezést, én is közéjük tartoztam. De itt kint a gyakorlatban minden más. Segítik, valóban pártfogolják az embert. Szerintem jó, hogy van, akihez mindig bizalommal, bármilyen ügyben fordulhatok.

— Tervei, elképzelései?

— Egy év után szeretném elvégezni a szakmásmított he-

osztályon már tudtak rólam. Meglepett, amikor bemutattak az üzemvezetőnek, és ő megmutatta jövőd munkahelyemet. A kötelező formások után megkaptam a szálló-belépőmet is. Ma este már itt alszom.

— Milyen az első benyomása az üzemből, az emberekről és a szállóról?

— Az üzem nagyon korszerű, ilyet még nem láttam. Az üzemvezető kedves és barátságos. Elmagyarázta a feladatomat, ismertette a kereseti lehetőségeket. Az a véleményem, hogy itt nem árulnak zsákmacskát, nyílt kártyákkal játszanak.

— Különböző okok miatt kénytelen voltam megváltoztatni az eredeti szándékomat és nem mentem el a kiválasztott munkahelyre. Nem tudtam, hogy mihez kezdjek. Gondoltam felkeresem a Pest megyei Bíróság hivatásos pártfőgőit és tanácsot kérek tőlük. Valamikor hegesztőként dolgoztam, ezért a Csepel Autógyárt ajánlották. Eljöttem ide körülnézni, és itt maradtam.

— Ilyen idős korban, hogyan tudta felvenni az itteni feszített munkatempót és el-sajátítani az új hegesztési módszereket?

— Nem érzem még magam túl öregnek, világletemben dolgoztam. Januárban huszonegy nap alatt 4197 forintot kerestem. Igaz, hogy még nem egészen sajátítottam el az ívhegesztés fortélyait, de a hiányosságokat a gyárban szervezett tanfolyamon pótolom.

— Tehát most, ötvenkilenc évesen tanul?

— Tanulni, soha nem késő, és főleg nem szegény.

— A nyugdíjkorhatárt jövőre éri el, mi az elképzelése, meddig marad itt?

— Szeretnék még néhány évet ráhúzni.

— Miért?

— Jól érzem magam, rendeselek az emberek...

A szabadultak pártfőgója

A Csepel Autógyárban Szombathy Miklós foglalkozik a szabadultak ügyes-bajos dolgainak intézésével. Olyan típus ember, mint a Székesfehérvári Könnyűféműben Csenda Károly. Csupaszív, megértő, fáradtságot nem ismerő. Nagy érdeme van abban, hogy a börtönből jöttek

ról, hogy az ilyen magatartás rontja a becsületesen dolgozó többség hitelét.

Együttműködés

A Csepel Autógyárban nemcsak szabadultak, hanem fiatalok is dolgoznak. Reggelenként panorámaablakos IKARUS autóbusszhoz hozza őket, Szigetszentmiklósrá.

Az együttműködés jelentőségéről a gyár munkaügyi főosztályának vezetője, Kisutkai József a következőket mondotta:

— A fiatalok intézetének parancsnokságával megbeszéltek, hogy milyen módon tudnánk részt vállalni a szabadságvesztés-büntetésüket töltő fiatalok munkára nevelésében.

Megállapodásunk értelmében a járműgyár prséműhelyében harminc, fogház fokozatú fiatalnak tettük lehetővé, hogy nagyüzemi körülmények között dolgozzanak. A tapasztalatok igen kedvezőek: egy hónap után elérték a száz százalékos teljesítményt.

Idén január 2-től további munkalehetőséget biztosítottunk a fiataloknak: a csőhajlító részlegben száz, börtönfokozatú fiú állhatott munkába. Itt a gyár legjobb szakemberei tanítják őket.

Munkájukkal, magatartásukkal elégedettek vagyunk. Szeretném megemlíteni, hogy Tökölön, az intézet területén a Csepel Autógyár jövőre egy korszerű csőhajlító üzem épít fel.

★

A magyar járműgyártás nagy távlatok előtt áll. IKARUS autóbusszaink, különleges gépkocsijaink szerte a világon igen

Szombathy Miklós Garai Józseffel és Németh Gáborral beszélget

gesztő tanfolyamot. Szakmunkás akarok lenni...

A felvételtől a munkásszállóig

Február 6-án reggel nyolc órakor érkezett felvételre a Csepel Autógyárba Garai József. Délben már a munkásszállóban beszélgettünk.

— Hogyan zajlott le a felvételi eljárás?

— Minden simán ment. Az orvosi vizsgálatokat is itt a gyár területén végzik, nem kell hosszú órákat várakozni az SZTK-ban. A munkaügyi

— Korábban mi volt a foglalkozása?

— Segéd munkás...

— Milyen eredménnyel végezte el Márianosztrán a hegesztő-tanfolyamot?

— „Jó” lettem.

— Ez azt jelenti, hogy néhány nap múlva szintén felveheti az ezért járó hátszáz forintot?

— Igen...

Segített a pártfőgő

Az ötvenkilenc esztendő Fülöp János tavaly decemberben szabadult Vácról.

Nekem még mindig nem szóltak, legalább maradt időm gondolkodni.

Azt hittem, ha megtudják, nem lesz időm válaszolni, mert útnak, ahol érnek. Már el is határoztam, mi lesz a válaszom, amikor behívott anyám a szobába. Keze még mindig a szívét tapogatta és közölte velem, ő nem éri meg a reggelt. Vizes ruhát tettem a szívére és azt mondtam, legyen nyugodt, feleségül vesz Szederkényi nemsokára, többet nem kell miattam szegyenkeznie. Mintha kigyó csipete volna meg, felugrott, le-föl szaladgált, hogy mehetek, de semmi nélkül és többé a lábamat sem tehetem be az ő házába.

Újra az jutott az eszébe, hogy már nem vagyok szűz, és elkezdett ütni, verni. Kiszaladt a konyhába, behozta a nagykest, rázta a kezében, jól néztem meg, ezt fogja belém-szűrni, ha még egyszer megtudja, hogy találkozom vele. Amikor kitombolta magát és magamra hagyt, úgy éreztem, ezt szerencsén megúsztam. De mi lesz, ha Szederkényiék is megtudják? Ők meg Lacit fejtik ki a tulajdon börtönből! És ez a gondolat még jobban elsomorított, mint anyám viselkedése.

N. I.

(Folytatása következik)

Fiatalkorú elítélt az üzemből

fogadása, segítése, támogatása ma már az egész gyár ügye.

— A szabadultak helyzete nem könnyű. A társadalomba való visszatérésük sok segítséget igényel, mi igyekszünk biztosítani a feltételeket. Az elmúlt évek során többen jelentkeztek gyárunkban felvételre, de meg kell mondanom, hogy az eredmény nem csak pozitív. Először is, a levelben jelentkezők közül jónéhányan már nem jönnek el. Olyanok is vannak, akik szó nélkül távoznak néhány nap elteltével. Meggyőződésem, egy szabadulton csak akkor tudunk segíteni, ha ő is akarja a korábbi életmódja megváltoztatását, és ezt nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is bizonyítja.

A legtöbb gondot az itál okozza. Fizetésekor többen le-isszák magukat. jeleneteket rendeznek és másnap természetesen nem mennek dolgozni. Ez a vállalatnak nagy kiesést okoz, nem beszélve ar-

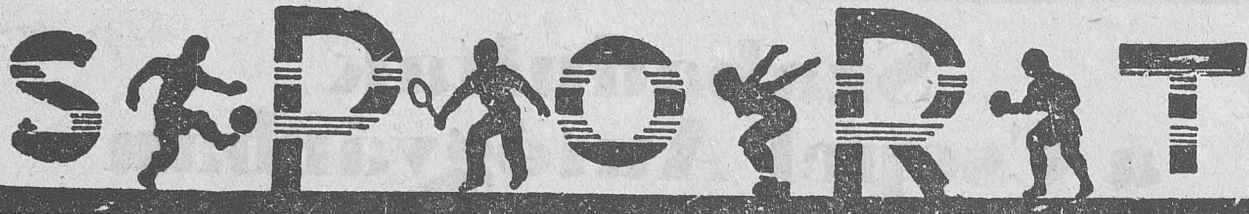
keresettek. Nem véletlen, hogy a svéd VOLVO gyár is kooperációs szerződést kötött a Csepel Autógyárral. A gyárnak sok, jól képzett szakemberre van szüksége, a szabadultaknak viszont nyugodt, emberséges légkörre, kereseti- és elhelyezkedési lehetőségekre.

Az érdekek tehát — elvben — tökéletesen találkoznak. A Csepel Autógyár — a jelenlegi lehetőségeihez képest — már mindent megtett: a sor most a börtönt maguk mögött hagyó, új életet kezdő, újonnan jelentkező munkásokon van.

— Zimm —

A Heti Híradó XII. évfolyam 3. számában megjelent keresztrefejtény helyes megfejtése a következő:

„A vén tölgyek reszketeg /
/ombja most is úgy sötétlik, /
/mint mikor még az öreg / Arany /
/ános üldögett itt.”
Könyvjutalmat nyertek: Tamási György elítélt; Gyula; Varga Károly elítélt; Márianosztra; Petényi Margit elítélt; Kalocsa; Szabó Ferenc elöztes Zalaezerszeg; Erdő Lajos elítélt, Sopronkőhida.

Bistonság, bistonság...

Amikor június 1-én Havelange, a FIFA elnöke Buenos Airesben egy elektrikus sállal jelt ad a világbajnoki küzdelmek megindulására, az argentin biztonsági erők a legmagasabb fokú készenléti állapotban lesznek. A katonai rendszer minden ígérete ellenére — hogy tudniillik a mérkőzések zökkenőmentesen bonyolódjanak majd le — az aggodalmakat nem lehet elhallgattatni. Még nagyon kétséges, hogy a jobb és baloldali szélsőséges erők nem készülnek-e valamilyen látványos cselekményre a világbajnokság idején. A baloldali peronista Montoneros gerillaszervezet tagjai Stockholmban nyilatkozatot adtak ki és közölték, hogy ők a maguk részéről nem terveznek semmit a világbajnokság idejére. De lehet — mondják más oldalról —, hogy ez csak félrevezetés. Az kétségtelennek látszik, hogy az argentin biztonsági erők minden rendelkezésre álló eszközzel megvédik a világbajnokságon részt vevő csapatokat és mérkőzések megtekintésére érkező külföldieket.

Mexikóban, 1970-ben, még elegendő volt egy 4000 főből álló biztonsági erő, viszont a következő világbajnokságon, 1974-ben Nyugat-Németországban már 11 000 főre volt szükség. Argentínában ma arról beszél-

nek, hogy 8000 katonai őrködik majd a labdarúgócsillagok és a szurkolók biztonságán.

A baljós előjelek mindenestre szaporodnak. Omar Actis tábornokot, a labdarúgó-világbajnokság szervező bizottságának az elnökét az elmúlt év augusztus 19-én, közvetlenül első sajtótájékoztatója előtt, meggyilkolták. Néhány héttel később az argentin rendőrség felfedezte a terroristák egyik búvóhelyét, ahol a világbajnokság rádió- és tévéközvetítéseinek a megvárására alkalmas, teljesen korszerű készülékeket tároltak.

Már a világbajnokság sorsolása előtt készületben helyezték mind a három argentin fegyvernem egyesített biztonsági parancsnokát és a szövetségi rendőrséget. A biztonsági alakulatok élén Juan Carlos Pits brigádtábornok áll. A hozzá beosztott biztonsági erők különleges kiképzésben részesülnek és ezeket küldik majd azokba a vidéki városokba, ahol világbajnoki mérkőzéseket rendeznek. Különösen nagy gondot okoz már most a biztonsági alakulatoknak a világbajnoki mérkőzések megtekintésére érkező külföldi államférfiak, magasabb tisztségviselők és filmszillagok személyi biztonságának a megőrzése.

Korcsolya — EB

A műkorcsolyázó és jégtánc Európa-bajnokságon megrendezték az első két kötelező táncot. A magyar Regőczy Krisztina—Sallai András páros (jéghiba miatt megismételt mutatványa után) a második helyen áll a világ- és Európa-bajnoki címet védő szovjet Mojszejeva—Minyernkov duó mögött.

A férfiak rövidprogramja után a várakozásnak megfelelően az NDK-műkorcsolyázó Hoffmann vezet két szovjet versenyzőt, Kovaljev és Bobrin előtt, őket Cousins (brit), Liebers (NDK) és Ovcinnyikov (szovjet) követi.

Az est fénypontja természetesen a párosok versengése volt. Itt már bajnokot is avattak. A papírfórmanak megfelelően az évek óta sorozatban diadalmaskodó szovjet Rodnyina—Zajcev páros ezúttal sem talált legyőzőre, tizedik EB-aranyukat szereztek, versenytársaikat magabiztosan előzték meg.

Eléggyé gyér érdeklődés mellett került sor a műkorcsolyázó és jégtánc Európa-bajnokság férfi mezőnyének szabadon választott gyakorlataira, amelyeknek bemutatása eldöntötte az érme sorsát. Az első helyet a 22 éves Jan Hoffmann, az NDK sportolója

szerezte meg, visszahódítva az Európa-bajnoki címet. A tavalyi aranyérmes, a szovjet Kovaljev a dobogó második fokára léphetett és harmadik az angol Robin Cousins.

Férfi műkorcsolyázó Európa-bajnok: Jan Hoffmann (NDK) 11 hsz., 188.10 pont, 2. Vlagyimir Kovaljev (Szovjetunió) 21. 186.48, 3. Robin Cousins (Nagy-Britannia) 22, 185.98, 4. Bobrin (Szovjetunió) 40, 181.16, 5. Ovcinnyikov (Szovjetunió) 43, 179.90, 6. Liebers (NDK) 52, 177.18.

A nők versenyében huszonegyen mutatták be a kötelező gyakorlatokat. A nagy mezőnyben valamennyi pontozónál Anett Poetzsch bizonyult a legjobbnak. A kötelező gyakorlatok után az élen a sorrend a következő: 1. Anett Poetzsch (NDK) 9. hsz. 47.24 pont, 2. Dagmar Lurz (NSZK) 21/44.56, 3. Claudia Kristofics—Binder (Ausztria) 31/43.80.

Utánuk a táncosok léptek ismét a jégre és előbb a harmadik táncot, majd utána az egyéni koreográfát rövid számot mutatták be. Végül a szabadon választott gyakorlatokat. Ezúttal is a szovjet Mojszejeva, Minyernkov kettős volt a legjobb. A második helyre az ugyancsak szovjet Linnicsuk, Karponosov kettős jött fel, míg a Regőczy, Sallai duó a 3. helyen végzett.

SPORTVILÁG

AUTÓ. Nemzetközi rallye verseny, Monte Carlo. Az első nap után: 1. Freuquin (francia) Renault 5. Alpine (NSZK-beli) Fiat 131, 3. Ragnotti (francia) Renault 5. Alpine.

Csiburdanidze és az izraeli Kusnyir között. Az első játszma a 38. lépésnél döntetlenül végződött. A páros mérkőzés 14 játszmából áll, s a győztes jogot szerez a jelenlegi világbajnok, a szovjet Nona Gaprindasvili kihívására.

JÉGKORONG. A Dynamo Berlin csapata nyerte az NDK bajnokságát.

SZANKÓ. Kettes, VB, Imst: 1. Bremse, Krikis (szovjet) 1:13,05, 2. Jakusin, Sitov (szovjet) 1:13,17, 3. Rinn, Hahn (NDK-beli) 1:13,43.

KÉZILABDA. Nemzetek közötti mérkőzés, férfiak, Düsseldorf: NSZK—Spanyolország 24—18 (11—7). BEK-mérkőzés. Nők. DHC Zürich (svájci)—CSZKA Szófia 14—20 (6—13), Gottwaldov (cseszl.)—Atletico Madrid (spanyol) 25—11 (13—6).

TENISZ. Nemzetközi versenyek. Boca Raton (Florida). Férfi egyes döntő: Borg (svéd)—Connors (am) 7:6, 3:6, 6:1. Borg ezzel visszavágott az alig két hete, a Mesterek Tornájának döntőjében elszenvedett vereségért. Ifjúsági világbajnokság. Caracas. Csapatverseny. Brazília—Egyesült Államok 2:0. Az egyéni versenyen a cseh szlovák Ivan Lendl bizonyult a legjobbnak.

KOSÁRLABDA. Barát-ságos nemzetközi mérkőzés, férfiak, Springfield, Szovjetunió—Connecticut egyetem 91—70. Providence. Szovjetunió—Providence egyetem 78—73 (31—30). Ez a szovjet válogatott egyesült államokbeli mérkőzősorozatának újabb találkozója.

VÍZILABDA. Nemzetközi torna, Nyugat-Berlin: a Szófia válogatottja veretlenül, öt győzelemmel nyerte a tornát Nyugat-Berlin, Bukarest, Róma, Hága és Athén előtt.

NSZK—Szovjetunió 20:19 (11:11)

Telt ház — 7000 néző — előtt játszotta a montreali olimpia bajnoka, a szovjet csapat, és az akkori negyedik helyezett NSZK a döntőt az idei kézilabda-világbajnokságon.

Óvatosan kezdtek az együttesek, érződött a nagy tét játékukon, az első három gól htméteres büntetőből esett. Ezután többnyire a szovjet csapat irányította a játékot. Négy alkalommal szerzett az első félidőben kétfős előnyt. De aztán védekezési hibák és néhány nyugatnémet játékos remek egyéni teljesítménye következtében kiegyenlítetté

vált a játék. Öt percel a szünet előtt a remekül játszó Spengler jóvoltából az NSZK került kétfős előnybe, Ilijn és Cernisov azonban újból módosított az eredményen és 11:11-gyel fordultak a csapatok.

A második félidőben a nyugatnémet együttes eredményesen kihasználta a szovjet védők bizonytalanságát, 16:12-re és 20:19-re elhúzott.

Az izgalmas hajrában a szovjet csapat 20:19-re feljött, de már nem volt idő az egyenlítésre. A világbajnokságot az NSZK nyerte. 2. Szovjetunió, 3. NDK, 4. Dánia.

A holnap reménységei

Egy kérdés még el sem dőlt és máris új megfogalmazásban kerül terítékre. Az volt ugyanis a nagy kérdés, hogy a mindinkább feltörekvő Bodó Antal maga mögé tudja-e sorítani a 100 kg-ban Farkas Józsefet?

Bodó Antal érmes lett Las Vegasban, a junior-világbajnokságon. S még egy bronzérmét szerzett az Universiádén, Szófiában. Ő lett a felnőtt magyar bajnok. A VB-re azonban a tapasztaltabb Farkas utazott, de csak 10. lett. A 26 éves Farkas trónját azonban megvárta a 20 éves Bodó Antal. Most mégsem úgy merül fel a kérdés, hogy sikerül-e neki Farkas elé kerülnie. Ezzel ugyanis még nem dől el semmi, ebben a pártalunul izgalmas csatákat ígérő köztörfutású súlycsoportban.

Újtrónkövetelő lépett pályára is elő: a 17 éves Gáspár Tamás. Tavaly még Bodó Antal kiverkedte magának a junior VB bronzérmét, addig Gáspár Tamás Suhlyban IBV-aranyérmét nyert. főlényes biztonsággal, meglepő könnyedséggel.

Sok mindent tud Tamás — mondja róla egyesületi edzője, Steer Antal. — Valamivel még többet is, mint a hozzá hasonlóak. Nvemi tud kritikus helyzetekben!

Még hozzá nem is akárhogyan Rendkívül tuserős. Aki hidalni kényszerül ellene, számíthat a legrosszabbra.

Magam is izgalommal várom hármójuk csatáját — dörszöli a kezét Gurics György. — Farkas az „örök ember”. győzelmei zömét leletétessel szerezte Bodó a váratlan pillanatok kihasználásának mestere Gáspár pedig legtöbbször kérvállal győz. A legkorszerűbb fegyver az övé.

S ezt a korszerű fegyvert már nagy riválisa ellen is használta, Ötször találkozott

Bodóval és ebből háromszor leléptetéssel nyert a junior versenyző, kétszer pedig az ifjúsági korú Gáspár. Ebből egyszer kérvállal!...

— Az IBV után sérülés zavarta, majd kivették a manduláját — magyarázza a neves edző, az édesapa. — Erre elszaladt a súlya. Lett vagy 103 kilós. Mindezekben úrrá lettünk és most már kicsit megnyúva, karcsúsodva beállt a súlya 98 kilóra.

A testsúlyval megbirkózott. Sokkal nehezebb neki megfelelő ellenfelekkel birkóznia. Ez az alapozás ideje alatt még nem gond. Mostantól kezdve az lesz. Kezdődhet a vándorút.

— Az FTC-ben nincs nehéz ellenfelem. Edzőmmel tehát oda megyünk, ahol vannak ilyenek — mondja a versenyző. — Szerencsére mindenhol szívesen fogadnak.

Szívesen, mert kulturált birkózó, akinél az erő a technikai elemek kivitelezését szolgálja, nem pedig a „szadi-zást”, ahogy a birkózók nevezik a szándékos keménységét.

— Egyszer már nem válogatott a felnőttek között — tájékoztat Haidú Imre, a köztörfutásúak edzője. — Júliusban érettségizik és felvételizik a kereskedelmi főiskola levelező szakjára. Ha ezeken túl lesz meghívva a keretbe.

Addig egyesületében készül. Steer Antal sodró erejű irányítása mellett, aki lehetőleg alkalmazkodik a nagy feladatok előtt álló versenyző elfoglaltságához. Kettes csuda-íó dolgokat eszelnek ki. Most egy-ét új forrásra fegyverre kovácslásán fáradoznak.

Nagyon izgalmas lesz az olimpiái a kötőtfogás 100 kilogrammos súlycsoportjának az alakulása. Izgalmasabb tette egy új versenytárs csatárra lenne. Ez évben lett ugyanis elsőéves junior.

Száz éve született Hajós Alfréd

A magyar sport történetébe Hajós Alfréd elsősorban az 1896. évi első újkori olimpián, Athénben szerzett kettős győzelmével írta be nevét. Váratlan, szép bemutatkozása volt ez a még jóformán ismeretlen magyar sportnak, a messi századokba hullott ókori olimpiai játékok földjén, az olimpiák történetében első úszóversenyen.

Tízennyolc éves volt, amikor a pireusi Zea öbölben, az erősen hullámos, tizenegy Celsius-fokos áramló vízzel „birkózva”, a dunai halászköztől elcsúszott és versenyképessé csúszott, „magyar tempó”-nak ismert váltott karú úszással a 100 és az 1200 méteres gyorsúszásban győzött. Másnap a lapok már hozták fényképét és karikatúráját, a görögök adta nevével: „Magyar delfin.”

Ez a század végi fiatalember — aki száz éve, 1878. február 1-én született — „kétlétű” sportoló volt. Megállta helyét szárazföldön is. Diszkosz, gerely, bokszesztyű, tornász szívesen használt sporteszköze volt, 100 yardos síkfutásban gyakran és jelesül szerepelt. Ott bábáskodott a magyar labdarúgás bölcsőjénél is, s még a válogatott csapatban is játszott néhány-szor. A Sportmúzeum őrizi az első olimpiai bajnokunk életművét felvillantó emlékeket, Glyzisz szobrászművész pályanyertes alkotását, a ma már ritkaság-számba menő olimpiai érmeiket és a két oklevelet: olimpiai költségeinek fedezésére megszavazott 300 korona királyn dús „visszafizetésének” e 1899-ben megszerzett építész-mérnöki diplomája is látható, üveg alatt. Amikor felhagyott az aktív sporttal, küzdőteret változtatott. Addig sportból versenyzett, azután a sportért dolgozott, a betonba, téglába álmódott stadionokért, ersenypályáért.

Az a fiatalember, akinek félszáz évvel ezelőtt megindult a világszerte is, vékonyka pénzével és két olimpiai érmével megállt a Parthenon romjai-

nál, alázattal a múlt nagysága és az emberi szellem csodája előtt: „...Olimpiai bajnok-ságom értékét mérlegelve, tudatára ébredtem, milyen kicsi az az eredmény, amit én elértem, a romokba is csodálatos építmények alkotóiéhoz viszonyítva. Mint elsőéves építész-mérnök, az inasévek kezdetén állva, igaz meggyőződéssel és akarással tettem komoly fogadalmat, hogy sportsikereimhez hasonlóan hivatásomban, szellemi téren is igyekszem majd maradandó eredményekért küzdeni” — írta visszaemlékezésében. A kitűzött cél teljesült, fogadalmát beváltotta.

Már neves tervező, építő-művész, amikor — egy másik ismert sportemberrel, Lauber Dezsővel együtt készítette — stadion-tervpályázatát elküldte Párizsba, az 1924. évi olimpiai játékok művészeti versenyére. Pályázatával a szellemi olimpia építészeti ágában ezüstérmet nyert. (A bíráló bizottság aranyérmét nem adott ki.) 1930-ban megvalósult legszebb álma: terve alapján megépült a három-ezer főnyi közönség befogadására alkalmas, korszerű Nemzeti Sportuszoda (1976-tól Hajós Alfréd nevével viseli), a Margitszigeten, az új magyar delfinekért.

Hetvenötödik évében a Sportérdemérem arany fokozatával tüntették ki, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság pedig díszoklevéllel jutalmazta.

Az élet múltjában, a dolgo-kat el kell rendezni, és el kell még mondani egy vallomást, egy utavallót, tanácsként, jövő nemzedékeknek. A szó halk már, de az írás messzehangzó. Megírta kis könyvét: Így lettem olimpiai bajnok. Leadta kéziratát, amit már nyomtatásban soha nem olvashatott. Pár nap múlva, 1955-ben, hetvennyolc éves korában meghalt. Könyve mint afféle „Siron túli emlékiratok” 1956-ban, az általa megszerzett első magyar olimpiai érme hatvanadik évfordulóján jelent meg.

MOZAIK

A Mundial '78 évében megkülönböztetett figyelmet érdemel a világbajnoki címet védő NSZK labdarúgó-bajnoksága. Tíz fordulónál a befejezés előtt kiélezetté vált a küzdelem az élen, s erről a magyar labdarúgó-válogatott május 17-i előkészületi mérkőzésének partnere, a Schalke 04 gondoskodott.

Ebben megint főszerepe volt a válogatott Fischer játéknak, mindkét gólt ő készítette elő. Joggal aradozott róla a Schalke menedzser, Osterreicher Emil: „Erre a fiúra a legkritikusabb helyzetekben is lehet számítani.” Schön nyugatnémet szövetségi kapitány is dörszöli a kezét, hogy ilyen nagy formában van a kö-zépcsatár. A Köln veresége ellenére is az élen maradt, de előnye most már csak két pont az üldöző Mönchengladbach és a Hertha előtt. A múlt évi bajnok, a Mönchengladbach a Vasas elleni budapesti játékára emlékeztetően nyert a Stuttgart ellen (3:1). A lendítő ismét a 31 éves kapitány, Berti Vogts volt, aki ezúttal 403. mérkőzését játszotta a gladbachiak zöld-fekete színében. A 168 centi magas jobbátvéd lé-pésről-lépésre küzdött elő-re magát és hihetetlen energiával pótolta azt, amit társai közül nem egynek megadott a sors, a született tehetséget. Vogts ugyanis a szürkeségből emelkedett a csúcsra, a világbajnoki aranyérem, ötszörös nyugatnémet bajnoki első és UEFA Kupa diadal jelzi sikersorozatát. Egvéniségét azonban az féjmelzi a leg-szebben, hogy kölyökjátékos kora óta nem változtatott egyesületet, a legcsábítóbb ajánlatoknak is ellenállt.

Ez a magatartás azért is megbecsülést parancsol, mert a nyugati labdarúgás élvonalában újabb üzleti lépésre készülnek. Zürich-ben az UEFA és a brüssze-li közösség jogi bizottságá-nak megbízottjai ezekben a napokban arra keresik a

maius vivendit, hogyan érvényesítsék a közös piaci elveket a játékosok adás-vételében. Ez a jól fizetett, de velejéig dekadens modern „rabszolgapiac” multinacionális élcscapatok kialakítására törekszik. A francia szövetség előterjesztése a tárgyalások alapja, amely a nyugat-európai munkajogra hivatkozva meg akarja szüntetni a külföldi játékosok bármiféle szerződéses korlátozását. Ha az elképzelést elfogadják, az a labdarúgás nemzeti jellegének további elmosódásához vezetne. A kis számú gazdag európai élcscapat — akárcsak a nagy nemzetközi revük — a futballshow sztárjait gyűjtene össze, míg azok, amelyek mögött nem áll erős pénzügyi fedezet, közönségvonzerő hiányában színvonalban tovább zuhanának vissza.

A szisztól néhány éve még szigorúan tiltotta az orvos a garmischi világbajnokság legváratlanabb győztesét, a 19 éves Lea Sölkner. A magyarázat: egyik lába születése óta egy centiméterrel rövidebb, a másik láb csipőizületét ezért olyan megerhelés éri sportolás közben, amit az egészségre károsnak ítélték. A stájerországi lány azonban nem engedett terveiből, ezért az orvos csak úgy volt hajlandó a bizonnyítványt kiállítani, hogy „csak saját felelősségére sportolhat”. De még hosszú és nehéz út vezetett a sikerhez. Az osztrák aranyérmes különleges betétet építtetett cipőjébe, hogy kiegyenlítse a természet okozta hátrányt. Be is verkedte magát már két évvel ezelőtt a világbajnoki keretbe, de amikor Val d'Iseré-ben kudarc érte, rövid úton hazaküldte a csapatvezetőt. Becsvágy és nyugodt idegzet jellemezte azonban a továbbiakban a garmischi szenzáció-győztest, aki nemcsak a ki-küldtetést, hanem az aranyérmét is ezeknek az adottságainak köszönhetette.

KULTURÁLIS FIGYELO

Nagy László

1925—1978

Nagy László Kossuth-díjas költő 53 éves korában váratlanul elhunyt. Irodalmunk kiemelkedő egyénisége volt. Halála irodalmi és kulturális életünk súlyos vesztesége.

★

Keveset, nagyon keveset mond, aki csak azt mondja: távozása váratlan volt. Döbbenetes megrendítő hír. Hiszen nemrég, karácsonykor még azt nyilatkozta, hogy „szeretnék olyan verset termő lenni, mint mostanában”, sőt egy dráma terve is foglalkoztatta. Nemrég még verseit olvastuk, s hirtelen nincs többé. Nagy László halála óriási ürt hagy a magyar költészetben.

Mindössze ötvenhárom éves volt, s úgy látszott: hosszú ideig tartó gyötörések, marcangoló kétségek után teljesen magára talált. Költészete ezt a meglett harmóniát tükrözte.

Pedig küzdenie kellett kora gyermekkorától a betegségek sok-sok rémével. Meg kellett vívnia a belső bizonytalanságok ördögeivel. Hangja is tovább mutált, mint kortársainak többségé, s amikor őket már szármáyára kapta a hír, Nagy Lászlót inkább csak műfordítóként ismerték.

Kevéssé látványos életet élt. Felsőiskolán született, paraszti családban. A szülőfalu emléke és eleven valóság a mindig erős vonzásában tartotta. Sem a múltból, sem a jelentől nem tudott, de nem is akart menekülni. Vállalta a fölnevelő közösséget, ám sohasem valami kizárólagosági érvénytel, mítosz sejtelmességgel. Nem volt östehetség, hanem folyamatosan, kemény munkával szerezte meg műveltségét.

Elmondandó Nagy Lászlóról, hogy a „fényes szelők” nemzedékéhez tartozott. A népi demokrácia nyitotta meg előtte a szellemi gyarapodás útját: kollegiumba került, előbb képzőművésznek készült. Az anyag tisztelete, a képzőművész varázsa egyébként élete végéig elkísérte: nemcsak olyanformán, hogy szűkebb baráti körében sok művészt találhattunk, azt sem elég elmondanunk, hogy „polgári foglalkozása” szerint az Élet és Irodalom képszerkesztője volt, de maga is rajzolt, faragott.

Új utakat keresett a költészetben. Hozzátehetnénk: nem egyedül ő, egész nemzedéke ezt tette. Nem nagyon tehettek másként. Ők

voltak az az első nemzedék tagjai, akik holnapra meg akarták forgatni az egész világot; ők voltak azok, akik a nincstelenség és a jogfosztottság mélységeiből érkeztek és az ország gazdái akartak lenni, minden tekintetben: politikailag is, a műveltségben is. Természetes volt, hogy új hangokat kellett találniuk a költészetben. Nem megszokták a magyar költészet folyamatosságát, ellenkezőleg: élettapasztalatukkal, ösztönös és tudatos vállalkozással egyaránt a kontinuitást vállalva. Petőfi és Ady mellett elsőrendűen József Attila életművében látva meg a folyamatosság lehetőségét.

Igy tett Nagy László is. József Attila költői iskolájában tanulta meg a mesterséget és a szigorú erkölcsöt, a személyes példa erejét és a közösségi elkötelezettség hatalmát.

Hihetetlenül egységes életművet teremtett. A szándék egysége éppen úgy megtalálható benne, mint az elkötelezettség folyamatossága. A kifejezés rendkívüli fegyelme párosult a valóság változásainak követésével. Sajátos, kizárólag reá jellemző versnyelve tökéletesen fejezte ki egyéniségének világát. Teljes világ ez: ég és föld, ember és állat, öröm és elkeseredés, a hagyomány és az újítás egyszerre fért meg benne. Iskolát teremtett. Ha az utána következő költők arculatát vizsgáljuk, meglátjuk rajtuk Nagy László költészetének visszhangját. Annál szigorúbb mester volt, semhogy az epigonok hadának nyitott volna utat. Nehéz, csaknem lehetetlen utánozni őt. Nyelvében összeötvöződött a népköltészet ereje, a magyar poézis zímei, és ez az eredeti ötvözet megtermékenyítően hatott pályatársaira és az utána következőkre.

Említettük már, hogy megérhette elismerését. Nemcsak a küzdést kellett átélnie, megadatott néki az is, hogy betakaríthatta a termést. Népszerű volt, s nemes emberségét dicsérik, hogy a sikert, a háromszor megítélt József Attila-díjat, a Kossuth-díjat ugyanolyan egyszerűen, pózok nélkül tudta viselni, mint ahogyan bajait, kétségeit sem festett sebekkel tárta ki.

A magyar költészet, s a végső búcsú perceiben ne féljünk kimondani: korunk egész költészetének egyik nagy alkotója távozott el az élők sorából.

Honnan ered a huligán kifejezés?

Majdnem bizonyosan személynévi eredetű szó a „huligán”, amely az angoltól eljutott valamennyi európai nyelvbe, így a magyar és az orosz szóhasználatban is gyakori. Elterjedt „népies etimológia” szerint a múlt század kilencvenes éveinek közepén egy londoni külvárosban élő népies ír család, a Houlihan-familia neve lett fogalom, mások szerint az ugyancsak londoni Islington városnegyedben alakított bandát egy Hooley nevű bűnöző, a huligán eszerint a Hooley's Gang (Hooley bandája) szóösszetételből származna.

Erich Partridge, az angol alvilági nyelv legnagyobb élő szakértője viszont kinyomozta, hogy 1899-ben „Huligán éjszakák” (The Hooligan Nights) címen jelent meg egy riportkötet, amely a londoni nyomornegyedek lakóiról írva egy bizonyos Patrick Hooligan nevű bűnözőről szól. Hooligan kisebb rablásokat követett el, majd a kilencvenes években rendőrgyilkosság miatt életfogytiglani fegyházra ítélték. Nem sokkal később meghalt a börtönkórházban. Minthogy a „Huligán éjszakák” (Clarence Rook újságíró munkája) már előbb megjelent folytatásban a The Daily Chronicle című napilap hasábjain, a szó ez utóbbi származtatása bizonyosnak látszik.

Készül a szinonima szótár

Örömhír az anyanyelv iránt érdeklődőknek: nyomdába küldték a 75—80 ívre tervezett magyar szinonima szótár kéziratát. A fontos műről, összeállításról Ruzsinczy Éva kandidátus, a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének tudományos munkatársa, a kötet szerzője adott tájékoztatást.

SÓ ÉS MUSTÁR

— Több mint tizenkét és fél ezer címszót tartalmaz az egykötetes szinonima szótár. Megjelenésére már régóta várnak, akik szabatosan akarnak fogalmazni, színessé, változatosá kívánják tenni stílusukat, de eddig nem volt olyan kézikönyvük, amelyben együtt találhatók a rokonértelmű szavak, kifejezések. Az előd, az 1907-ben megjelent A magyar rokonértelmű szók és szólások kézikönyve című munka 800 fogalom köré 30 ezer szót csoportosított, s ezt a könyvet egyéb híján — még ma is használják a műfordítók, a költők, az írók. Ez a — maga idejében úttörő — mű azonban nem tekinthető igazi szinonima szótárnak, mert a rokonértelmű szavakat, kifejezéseket 800 fogalom köré csoportosítja, következésképpen a só együtt található a mustárral meg a fokhagymával, sőt; a megcukroz igével is. A megjelenésre váró magyar szinonima szótár előtörténetének érdekességeihez sorolható Gárdonyi Géza próbálkozása, az az 570 szócikket tartalmazó kis füzet, amely nemrég jutott haza Amerikából.

SOKFÉLE HIDEG

— A most kinyomtatásra váró szinonima szótár többféle szerkesztési elvet vesz figyelembe. A címszavakat ABC-sorrendben sorakoztatja

Bélyegen a korona

Az idén 69 alkalmi bélyeget adnak ki és tíz forinttal csökkentik a tavalyihoz képest az összértékét. A gyűjtők kívánságának megfelelően forgalomba kerülnek három-négy és öt értékben álló rövid bélyegsorozatok. Nem határozták meg még valamennyi bélyeg témáját, többet tartalékolnak arra az esetre, ha valami rendkívüli esemény indokolja kiadásukat.

Igy például a tartalékok felhasználva bemutatják majd bélyegen a koronát és a koronázási ékszerket. Az első negyedben három bélyegsorozat és egy blokk kerül forgalomba. Az első sorozat a hat értékű álló magyar huszár- és lovassági bélyeg 14 forint. A történelmi vitorlás hajók sorozat hét értéke 16 forintba kerül majd. Az ugyancsak hét bélyegből álló, 16 forint értékű sorozat és 20 forintos blokk a repülés nagyjait mutatja be.

A kiadási terv szerint megörökítenek különböző évfordulókat. A második negyed év első bélyege is eredményhez kapcsolódik, a feladás, 3 plusz 1,50 forintos bélyeg témája a 60 éves magyar kommunista ifjúsági mozgalom. Májusban a szocialista országok nemzetközi bélyegkiállítását, a Szocfilex '78-at 3 forintos kisívben megjelenő szelvényes bélyeggel köszöntik. A légi postagyűjtők nemzetközi szervezetének kongresszusa alkalmából úrkutatási blokkot adnak ki, s lesz nyolc bélyegből és egy blokkból álló labdarúgó VB-sorozat is.

A harmadik negyedében bélyeg köszönti a 30 éves úttörővasutat, a kubai világhírségi találkozókat, valamint a prágai bélyeg-világkiállítást.

fel, s ezt követik a rokonértelmű szók. A szinonimáknak egymáshoz való viszonyát nem fejtették ki részletesen, de utalunk a különbségekre, s nyíllal jelezzük, hogy ha a címszóként éppen olvasott szavaknak más szócikkekben még egyéb, távolibb szinonimái is megtalálhatók. Ezzel a módszerrel tehát nem szinonimasort, hanem szinonimahálózatot adunk.

— A szótár természetesen igyekszik érzékeltetni a stílus különbségeket is. Csak azokat a rokonértelmű kifejezéseket mutatjuk be szinonimaként, amelyek jelentése közel áll egymáshoz, legfeljebb csak árnyalati vagy hangulati a különbség. A címszóhoz tartozó szinonimák tehát ugyanazon szókörnyezetben helyettesíthetők az alapszóval. A hideg jelzőjének szinonimáira például: dermedt, farkasordító, csikorogó, fogvacogató, didergő, metsző, csipős, csontig ható.

— Szinonimákban gazdag szavunk, a magas, népiesen magos; ha aránytalanul sovány, vékony is: nyurga, ha egyszerűen karcsú is: nyúlánk, ha egyenesenővű is, illetve tartású: sudár, ha erős testalkatú is: termetes, további értelmezés szerint: nagy, magaságos, ha az árral kapcsolatban, akkor: drága, egyéb vonatkozásban: érthetetlen, szellemi, erkölcsi vonatkozásban: nagyfokú, változó értelemben; magas rendű (például művészet), ha az átlagos erkölcsi vonatkozásban felülemelkedő: magasztos.

— A vasok kötet első címszava a „csodálkozást” kifejező á-a. Ezek szinonimái az ó, az óh, az oh, az irodalmi nyelvben használatos avagy egy kissé gúnyos arnyalátú ah, aj, végül a népies aj, jaj, je. Az utolsó címszó a zsúri, szinonimája a bíráló bizottság, illetve versenybizottság.

ZAJÁRTALOM

Winkler Lajosról, a magyar gyógyszerészképzés megeremlőjéről, a tudós kémikusról jegezték föl ezt az anekdotát:

A professzor úr indacet írt alá. Kiseb csoportokban engedte be szobájába a nagyszámú hallgatókat, mely odakinn tolongott, zajongott, és akkora lármát csapott, hogy végre Winkler is megsokallta.

Ugyan, kérem — szolt oda az asszisztensének — menjen már ki, és nézze meg... (folyt. a vízzel. 1. fűg. 29. és 51. számú sorokban).

Vizsintes: 1. A professzor kérdése (zárt betűk: O, A, D, N). 16. Eseményi. 17. Háztartási eszköz. 18. Indulatsz. 19. ... Hílkmet (török kommunista költő volt). 21. Piperemárka. 22. Afuz... (szőlőfajta). 24. Apró kutyus. 26. Pontos időmérő műszer. 28. Ragadozó madarak, nagyobbak a hollónál. 32. A germárium és a bór vegyjele. 34. Ha ruhán keletkezik, meg kell foltozni. 35. ... szomjan. 36. ... a hideg, magas a lázban. 38. A szolmizációs skála hatodik hangja. 39. Görög betű. 40. Három latinul (TRES). 42. Ha előtte „be” áll, akkor baj van a hanggal. 44. A fordítottjával nő név. 45. Az ólvas pénz rövidítése. 46. Suriname fővárosának lakója. 48. Az angol többnyire i-nek ejti. 49. Kettős törzsvízi járművek. 50. Játékvezető, rövid. 52. Csoportosít. osztályoz. 53. „Aranybogar” írja (Edgar Allan). 54. Névtelen rövidítés. 56. Anyagmozgatók. 57. Lányul: Goneril, Regan és Cordelia. 58. Azonos betűk. 59. Sportvándorj. amelyben még soha nem játszhatunk döntőt. 60. A hunmagyar mondákban: tisztiség, méltóság viselője. 61. Női név. 62.

Előírnyezet. 65. Benne van a csizlóban! 66. Szótlanak. 67. Meggyőződéssel kijelent. 70. Halalmas kő, mekkal nevezetesség. 72. ... poétika. 73. A bécsi zöld-fehérek egyesülete. 75. Bazar tanúhegy, Petőfi-költemény címadója. 78. Névelő. 79. Jellegzetes, különlegesek. 83. Megsemmisít az iratot. Független: 1. Olasz táncdalénekes. 2. Bálványimádás. 3. Latin kettős hangzó. 4. Zánka részlet! 5. ... carte (ét-lap szerint). 6. A havas régi szereimesei. 7. Folyó Romániában. 8. Kardvélő. 9. Norvég, olasz, spanyol autójelzés. 10. Város Nigériában, a Be-nue folyó partján (YO-LA). 11. Frissítő. 12. Nyelvész, a Magyar

KIS TÖRTÉNETEK

Híres emberekről

Aiszóposz görög meseköltő sorsát, pályáját köd és bizonytalanság borítja. Alighanem Szolón kortársa volt, így i. e. 600 körül élt. A középkorban a hézagatos aiszóposzi hagyományokból különböző legendás regényeket szöttek: meséit, amelyeket talán nem is foglalt írásba, verses és prózai változatokban rögzítették.

Allítólag sokáig sinylődött rabszolgáskorban. Egy rabszolgakereskedő Epheszoszba vitte vásárra egy irástudóval és egy énekes-sel együtt. Vevőként először egy Xantosz nevű filozófus érkezett, aki megkérdezte őket, hogy mihez értenek.

— Mindenhez! — kiáltotta az irástudó és az énekes.

Aiszóposz elnevelte magát:

— Én semmihez sem értek — mondotta —, hiszen társaim már minden tudást maguknak sajátítottak ki.

Xantosz nyomban döntött. Megvásárolta Aiszóposzt, s a hagyomány szerint mindketten jól jártak egymással.

Xantosz egy bizalmas ügy intézésére a város másik végébe küldte Aiszóposzt. Utközben találkozott egy tanácsbeli úrral, aki megkérdezte tőle, hogy hova megy. Aiszóposz nem akarta megbízatása célját elárulni, tehát kitérő választ adott:

— Hogy hova megyek...? Magam sem tudom.

A tanácsúr tiszteletlennek találta a rabszolga választát, s nyomban poroszlóért küldött, hogy Aiszóposzt börtönbe kísértesse.

— Látod, jó uram — bólogatott Aiszóposz —, nagyon is igazam volt, amikor azt mondtam: nem tudom, hova megyek.

★

Aiszóposz afféle magán-tikár, udvarmester, belső-mindezen volt Xantosz há-

zában. Így, amikor a gazda ebédre hívta barátait, Aiszóposzt küldte a piacra, hogy vásárolja össze a legjobb nyersanyagot, amit csak talál, és abból készítsen lakomát.

A vendégek meglepetten látták, hogy az asztalra — rendkívül változatosan elkészítve — kizárólag sertés- és marhanyelvből jö-zött-sütött fogások kerülnek. Legjobban Xantosz csodálkozott, és meg is kérdezte Aiszóposztól a különös étrend okát.

— Uram — hajolt meg Aiszóposz —, te azt parancsoltad nekem, hogy a piacon azt vegyem meg, ami a legjobb. Márpedig mi lehet jobb, mint a nyelv. A nyelv a társadalmi élet eleven kapcsa, az igazság és a tudomány közvetítője, a politikai gyűlések legfontosabb szerve.

Xantosz elnevelte magát:

— Rendben van, Aiszóposz, de most próbára teszlek. Holnapra újra meghívom ugyanezeket a barátait, de ezúttal azt parancsolom: vedd meg a piacon a legrosszabb portékát, és abból csináltass ebédet.

Másnap délben. Vendégsereg. Terített asztal. És nyelv pácolva, pirítva, tűzdelve, édes mártással, savanyú mártással, borsos mártással, csipős mártással. Nyelv, nyelv, nyelv, minden jálon, minden fazékban...

— Aiszóposz — rendelte maga elé rabszolgáját Xantosz —, megint csak teli az asztal nyelvvél. Mit jelentesen ez?

— Azt jelenti, uram —, hogy a nyelv mindennek között a legrosszabb. Vajon nem a nyelv az oka minden viszálynak, minden ellenségeskedésnek, minden háborúnak? Gondold meg, uram: nincs a világon rosszabb dolog a nyelvnél.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16							17							
18			19				20		21					
22		23		24			25		26				27	28
29		30	31			32		33				34		
35						36			37			38		39
40						41			42			43		44
45						46			47					
48						49							50	51
						52							53	
54	55		56									57		
58			59					60						
62						64			65			66		
67						68		69		70			72	
						73				74			76	77
79	80	81						82		83			84	

Előírnyezet. 65. Benne van a csizlóban! 66. Szótlanak. 67. Meggyőződéssel kijelent. 70. Halalmas kő, mekkal nevezetesség. 72. ... poétika. 73. A bécsi zöld-fehérek egyesülete. 75. Bazar tanúhegy, Petőfi-költemény címadója. 78. Névelő. 79. Jellegzetes, különlegesek. 83. Megsemmisít az iratot. Független: 1. Olasz táncdalénekes. 2. Bálványimádás. 3. Latin kettős hangzó. 4. Zánka részlet! 5. ... carte (ét-lap szerint). 6. A havas régi szereimesei. 7. Folyó Romániában. 8. Kardvélő. 9. Norvég, olasz, spanyol autójelzés. 10. Város Nigériában, a Be-nue folyó partján (YO-LA). 11. Frissítő. 12. Nyelvész, a Magyar utónévkönyv szerzője (János). 13. Például a Kuro-Shio és a Humboldt. 14. A tetelére. 15. Római 1050-es. 20. Neki-lődülés. 21. Sűrű pamut-vászon. 25. Sav hatá-sára fokozatosan az anyagba mélyül. 27. Az oxigén és az itilium vegyjele. 28. Ogermán rovasírás. 29. A kérdés második része (zár: be-tűk: A, R, A, S). 30. Igen, monda az angol. 31. Rag, keletkezésben. 32. Betű, szám megjel-lésének egyik módja. 37. Megszabadul valaki-lől. 38. Eil világát, nem éppen irodalmi szóval. 41. Igen, drága svájci-órak márkája. 43. Irán-ban is változó. 46. Község Nógrád megyé-ben. 47. Szócsés-écsék. 49. Gladiolusz. 50. Tíz-ta szándékú. 51. A kérdés befejező része (zárt betű: K). 52. Irstoll. 55. Táplálékot ves; magá-hoz. 57. Orosz férfinév. 61. Kelet-ázsiai mérték-egység. 63. Rila egye-műki betű. 64. A dró-nékiúli hírközlés orosz úttörője (Alekszandr Sztjepanovics. 1859—1905). 66. Fülébe jutott, régiesen. 68. Tragikus sorsú amerikai filmszín-ész (Sharon). 69. Igen, monda az angol. 71. Ame-rikai folk-song énekes-nő (Joan). 74. Skandi-náv férfinév. 76. Köt-szer. 77. Fog betűi ke-verve. 80. Beosztás jel-zője. 81. Megfelelő. 82. Rosszméltú délvietna-mi tábornok. 84. Spa-hol és olasz gépkocsik betűjele. Beküldési határidő: 1978. február 25.

